

ÚJ MAGYARORSZÁG FELÉ

ÍRTA:

DÁNÉR BÉLA DR.

BUDAPEST, 1918

KÖNYVKERESKEDŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BIZOMÁNYA

*Pista öcsém emlékének
szeretettel*

ELŐSZÓ.

Csak annyiban összefüggő, amennyiben a magyarságnak legkiáltóbb belső veszedelmét és ellenségeit tárgyaló írásaimat foglaltam itt össze. A két legelső még 1910-ből való.

Boldog volnék, ha csak egy szemernyit is hozzájárulhattam általuk ahhoz, hogy kedves véreim figyelme nagyobb intenzitással és kitartóbban forduljon Erdély megvédelméje felé. Hogy ébredjen továbbá tudatára (nagyon sok altatószert kap naponként erről az oldalról) annak a radikális-nemzetközi nyavalyának, amely a legkülönbözőbb jelszavak segítségével, a legkülönbözőbb elnevezések mögül, sokszor hazafias cégér alatt emészti ellenállóképességét, megrontja altruista erkölcsi világnézetét és megfosztja lassanként helyes politikai ösztönétől.

Szeretném felhívni a magyar nemzet figyelmét arra, hogy mai szépirodalmát, mindennapi újságjait legnagyobb részben a magyar keresztény erkölcsi világfelfogással ellenkező, azt lerontani törekvő világnézettől átítatott, idegen vérközösségbe tartozó emberek írják, valóságos trösztöt alkotva, amelybe bejutni nem közülök való magyar embernek alig lehet. Elengedhetetlen feltétele, hogy az ő szájuk íze szerint írjon és az ő szekerüket tolja.

Ezek terpeszkednek ma a magyar gondolatvilágában, ezek tapossák az utat erkölcsi ingadozásaiban és irányítják mindennapi, különösen a közre irányuló elhatározásait.

Szeretném, ha a magyar ember nem hinne annyira a szónak, mert félrevezetik. Szeretném, ha nem bízna vakon a nyomtatott betűkben, mert hályogot vonnak a szemére. Szeretném, ha azt is

vizsgálná, hogy kik beszélnek hozzá, kik írnak neki? Honnan jöttek és mi a szándékuk?

Mert mondhat az elröppenő szó bármit, írhat a sercegő toll akármit, csak az erekben csörgedező vér mutatja és jelzi mélységeiben minden ember lelkivilágát, veleszületett ösztöneit és rányomja bélyegét minden cselekedetére. A germán vér például még akkor is, ha idegen nemzethez tartozónak érzi és vallja magát, társadalmias és az összetartást munkálja mindig. II kivételek szabályt természetesen itt sem alkotnak.

Mi jelzi most már, kérdezhetné valaki, idegen vérbeli embernek – mondjuk – a magyar vérközösséghez való csatlakozását?

Az a megalkuvás nélkül való elhatározás, amellyel leszármazozol részére a vérbeli elkeveredés útját egyengeti, levonván elhatározásának minden következményét.

A zsidóknál példának okáért az erre irányuló, cselekedetben nyilvánuló első megbízható lépés a kikeresztelkedés. Ez jelenti náluk elfogadhatólag a zsidó fajjal való szakítás szándékát. Arra ugyanis, hogy ezt a lépést a leszármazók visszacsinálnák, azt hiszem, nem igen volt még példa, azonban írhat és szavalhat a zsidó apa akármit, mutathat bármilyen érzelmet, az sem a fiát, sem az unokáját, sem további leszármazóit semmiféle irányban nem kötelezi, nem befolyásolja, ha azok megmaradtak az idegen vérközösségben, amely őket Európa többi zsidaihoz fűzi.

A magyar kálvinista azért egészen más, mint például az angol kálvinista, mert egyik a magyar, másik az angol (skót) vérközösségbe tartozik. A magyarországi zsidó pedig *azért* egészen olyan, mint akár az oláhországi, akár a francia-, akár az oroszországi zsidó, mert valamennyien a zsidó vérközösségbe tartoznak.

A felekezetenélküliséget viszont a kikeresztelkedéssel szemben gyáva és erkölcstelen megalkuvásnak tekintem.

Szeretném végül, ha magyar honfitársaim észrevennék, hogy azok, akik ma politikai és társadalmi kérdésekben a nyomda-

festéken keresztül nagyképű oktatói, ezen a téren jórészen született analfabéták és a magyar kondáshoz is iskolába járhatnának egy kis politikai érzék és helyes politikai ítélőképesség elsajátíthatása végett. Hogy akik ma előtte erkölcsbírákként hangoskodnak, azoknak minden akadályt megkerülő, vérükből fakadó egoizmusa csak álarcul hordja az altruizmus nyúzott bőrét.

Ezek harsogják ma tele tüdővel az »új Magyarország« eljövételének szükségességét. De hogy ebben az új Magyarországbán milyen kevés helye lesz éppen a magyarnak, erről óhajtánám meggyőzni magyar testvéreimet.

Hogy magyarok is vannak a *magyar* Magyarország sírásói között? Mikor nem futott a magyar idegenek maszlagja után?

Budapest, 1917. október 24-én.

Néhány szó a választói jogról.

Forrong az ország. Szervezkednek a pártok. Választási hangulat előjelei mindenütt. Itt installálnak, ott jelölnek, amott banketten ünneplik a körutazó honmentőt.

Mindenki beszámol valamiről. Egyik arról, amit tenni akart, másik, amit tenni fog, a harmadik arról, amit másoknak tenni kellett volna. Tudja Isten! azt hiszem, a legtöbb szó s a legkevesebb tett Magyarhonban esik.

Ha a tülekedő pártokat szemléljük és a jelszavak légióját, amelyekkel egymásnak rontanak és amelyekkel a mindig hívő és mindig csalatkozó választókat igyekeznek magukhoz csalogatni, a sok régi és új lom közül leginkább szemünk elé tola-kodik a választói jog kérdése.

A sok jelszó közül a választói jog reformja bontogatja nap-ról-napra mindjobban szárnyait s megeshetik, hogy rövid időn belül összetöri a mai pártkereteket s hazánk nem magyar és magyar társadalma két táborból néz majd egymással farkas-szemet. Az egyik párt az általános titkos választói jog zászlaja alól fújja harci riadóját, míg a másik a választói jognak kiter-jesztésére csupán a magyar nemzet hegemoniájának biztosítá-sáig hajlandó, de tovább egy tapodtat sem.

Erre vall a Budapesten rövid időközben lezajlott két nagy nemzetgyűlés is, amelyek előrevetik árnyékát a jövő alaku-lásának.

A mai politikai pártokra való tekintet nélkül tömörültek ott politikusok és nem politikusok, hogy tanúságot tegyenek hit-vallásukról ebben a kérdésben.

Mily könnyen vettük eddig, milyen könnyelműen dobálóz-tunk vele!

Nem is sejtettük talán, hogy ettől függ a jövő Magyarország sorsa !

Ennek a reformnak helyes megoldásán múlik majd, hogy úr lesz-e a magyar jövőben is a hazán!

Megérdemli a kérdés, hogy egy kissé több figyelmet szenteljünk neki, mint amennyit fontosabb dolgok iránt általában tanúsítani szoktunk.

Helyes lesz talán megfigyelnünk azokat az embereket, akiket a sors vezérekül mutat nekünk a két tábor élén.

Foglalkozunk először a jog radikális kiterjesztésének a híveivel.

Rengeteg aláírást olvasunk az összehívó plakátokon. Nézzük közelebből a neveket: ez fiskális, ez *is az*, *az is az* – ki *nem az*? Mellettük egy-egy demokrata, egy pár Justh-párti képviselő, egynéhány szabadgondolkodó és szocialista.

Elérkezik a várva-várt nap. Vázsonyi szónokol. Ő a vezér, a radikális választói jogért küzdők legeszesebb embere.

Vázsonyi Budapest proletárjainak a vállán és azok pőreiből lett a főváros egyik leghatalmasabb ügyvédjévé. Nála oly természetes, hogy választói jogot akar azok számára, akiknek egzisztenciáját köszönheti, akiknek ha nem is szavazata, de mindent összetörő terrorizmusa juttatta őt mindig képviselői mandátumához. Megérti ő Budapest proletárjait, de honnan legyen ennek az embernek érzéke az iránt, hogy a magyar faj létérdeke mit kíván? Hogy lehessen ő ebben a kérdésben elfogulatlan? Küzd azok érdekében, akiket jövőre is meg akar magának tartani. Hogy Budapesten kívül is laknak emberek, hogy Erdélyben *az* oláhok, Felvidéken a tótok, délen a szerbek milliói lesik-várják, hogy az elvakult magyar kezükbe adja azt a fegyvert, amelynek segítségével végleg elbánhatnak vele, azzal ő keveset törődik. Miért is rontaná az álmát ilyen semmiségekkel!

És akik tapsoltak neki és úsztak a kéjben arra a gondolatra, hogy ők rakják le alapjait az „Új Magyarország”-nak (szegény ország, ha nem akarnának annyian boldogítani, de boldog lehetnél!), ők az egyenlőségnek hangos harcosai, minden előjognak ellenségei – közben egy kis hibát követtek el, amely a legjobban jellemzi őket. *Nem engedték szóhoz jutni* Dirner urat, aki a nők politikai jogai érdekében akart beszélni.

Pedig, ha elgondoljuk, Dirner úrnak mindig van olyan igaza, mint akár Kristóffynak, akár Justhnak, akár Vázsonyinak.

Mert hogy az a havasi oláh érdemesebb legyen a választói jogra, jobban meg tudja ítélni a politikai helyzetet és kevésbé volna megvesztegethető, mint bármelyik magyar úriasszony – azt úgy-e nehéz elhinni?

Vessünk azonban egy pillantást a másik táborba is. Kiket találunk ott?

Tisza István érdekes alakja emelkedik fel előttünk. Magával ragadja a nagy gyűlés lelkes közönségét, meggyőzni igyekezve mindenkit, hogy ebben a kérdésben ítélni a magyar a maga élete és halála fölött Majd bejárja az országot és Kassandraként inti a nemzetet, hogy rá ne lépjen a balvégzet útjára.

Vájjon neki van-e igaza?

Körülötte látjuk lelkes híveiként Mikszáth Kálmánt, iierczeg Ferencet, *Kozma Finâort*, Hm brus *Zoltánt*, irodalmunk *díszeit*, akik ismerik a magyar nép szívének minden dobbanását, legrejtettebb vágyait és óhajait.

Látjuk Rákosi Jenővel az élén a Budapesti Hírlapot behódolni Tisza lánglelkének és osztozni az ő magyar féltésében.

Velük szemben a túlsó parton Kristóffy, Justh, Vázsonyi, az oláhok, tótok, szerbek és a nemzetközi elemek sorakoznak.

A nemzet választás előtt áll. Döntenie kell tulajdon sorsa felől. Tőle függ, hogy melyik tábor zászlaját vigye diadalra!

Brassó, 1910. április 12-én.

Justh és Kristóffy.

A magyar politikai élet sohasem szűkölködött változatosságban, mindig tartogatott valami meglepetést a politikai gúrmandok számára, de arról – azt hiszem – a legmerészebb fantázia sem mert volna álmodni csak egy-két évvel előbb is, hogy Justh és Kristóffy, ha nem is beismerten, de minden cáfolat dacára, vállvetve haladjanak ugyanazon a mesgyén, ugyanazon cél felé.

Hz ünnepelt nemzeti hős és a társadalomból kiközösített darabont!

Szinte hihetetlennek látszik az első pillanatra.

De adjuk át a szót a hírszolgálatnak: Justh Nagybecskerekben, Kristóffy Aradon tartott április 10-én nagyhatású beszédet az általános választói jog érdekében. Díszes bevonulás, hatalmas népgyűlés, lelkes ünnepség mindkét helyen.

Ezek a pusztá tények. Ma hozzávesszük és ez kézenfekvő, hogy mindkét népgyűlés a társadalom ugyanazon rétegeiből került ki, – a fenti merésznek látszó állítás közönséges, bár érdekes tényé zsgorodik össze.

Mindenesetre két rendkívüli karrier útjai találkoznak a szemünk előtt.

Hogy jutottak idáig?

Kristóffy pályafutását jobban ismeri a magyar közönség azon általános gyűlöletnél fogva, melynek neve örvend.

Makói főispánból lett egy csapásra Magyarország leghihedtebb, legerőszakosabb belügyminisztere, aki lábbal tiporta legszentebb törvényeinket, csakhogy megvalósíthassa kedvenc ideáját: az általános választói jogot.

Azt hirdette akkor is és azt hirdeti ma is – nemsokára Nagyváradon fogunk vele ismét találkozni – hogy Magyarország minden baját csupán a választói reform radikális megvalósítása orvosolhatja.

Csodálatos, hogy b. e. Lueger és a többi magyarfaló szintén ennek a kérdésnek radikális megoldásától várták és várják a magyarság letörését.

Merjük állítani, hogy ebben a kérdésben az osztrákoknak van igazuk.

Kristóffy azonban Aradon becsületszavára jelentette ki, hogy ez az ő eredeti eszméje és nem a bécsi kényszer alapján vette programjába.

Higyjük el neki inkább, – csak ne akarja mindenáron rántukmálni patent csodaszerét.

Egyet azonban mindamellett konstatálnunk kell és ez az, hogy ebben a kérdésben – legalább itthon – Kristóffy a kezdeményező, ő a mester – Justh Gyula csupán mint tanítványa jöhet számításba.

Hisz még csak alig egy pár hónapja, hogy Justh is az általános titkos választói jogot hirdeti a legfontosabb megvalósítandó reform gyanánt és bejelenti ennek érdekében már jóelőre az átkos obstrukciót.

Az önálló bankról mind kevesebbet hall már az ember szónokolni, – alighanem ez is a katonai követelések sorsára jut: a „hatalomképeség” érdekében lassacskán „kikapcsolódik”.

Érdekes, hogy mindkét politikus Makóról kezdte pályafutását s a rossz nyelvek meséje szerint mindketten tót származásúak.

Justh Gyula energikus alakját mint a ház elnökét látjuk először felelősségterhes állásban. Általában közmegelegedésre tölti be helyét – bár ismeretes, hogy a horvátok az ő jóvoltából mellőzték a magyar nyelv használatát felszólalásaikban.

Mint elnök v. b. t. t., excellenciás úrrá lesz.

Majd élére áll a békétlenkedő kormánypárti függetlenségieknek, elejti Andrásynak a hadsereg magyarosítására irányuló követeléseit és a bankkérdést tolja előtérbe s ezzel összeroppantja a régi nagy tábort és maga ül Kossuth vezéri székébe.

Már-már közel van ahhoz, hogy a közösbankos Lukács segítségével miniszterelnökké légién, – de előbbi álláspontjához való ragaszkodása útját vágja pártja nehezen leplezett hatalmi törekvéseinek.

És most eljutottunk Justh Gyula tagadhatatlanul érdekes egyéniségének legújabb megnyilatkozásához.

Mint legmozgékonyabb pártvezért látjuk fáradhatatlanul folytonos munkában, örökös bolyongásban.

Felhasznál minden eszközt avégből, hogy pártját győzelemre vigye s elfogadja a segítőkészet még akkor is, ha azt a magyar állameszme legravaszabb ellenei nyújtják is feléje – így lép szövetségre a szerb radikálisokkal.

Egy dolgot azonban az elfogulatlan szemlélőnek észre kellett vennie, aki Justh fejlődését figyelemmel kísérte.

Azt, hogy míg agitációs körútja első állomásain az önálló bankot hirdette főkövetelés gyanánt, addig újabb beszédeiben már az általános titkos választói jogért való lelkesedést tolja előtérbe s ezzel igyekszik hallgatóit a maga pártjára hódítani.

És itt álljunk meg egy pillanatra.

Íme, itt találkozik ez a politika két legellentétebb mezejéről útnak indult karrier – itt kerül Justh Gyula Kristóffy mellé.

Adja Isten, hogy minél kevesebb kárát lássa nemzetünk az ő együttműködésüknek!

Brassó, 1910. április 21-én.

A román paktum.

Ahhoz, hogy a román nép vezetőivel kötendő egyezség értékét messzebbmenő hatásában mérlegelhessük, ismernünk kell azokat a vágyakat és törekvéseket, amelyek ma a román intelligencia jó. részét áthatják és amely aspirációk az Erdélyben tapasztalt támadó előhaladásukhoz szükséges energiát szolgáltatták.

A hazai és romániai oláh történetírók céltudatos és fáradhatatlan munkásságának gyümölcse az a hamis tan, amely erdélyi román agyvelőben születve, az oláh nemzeti érzés föl-rázását célozta a magyarsággal szemben s amely a franciák közvetítésével a legkiválóbb történetírók könyveibe kritika nélkül belejutva azt vitatja, hogy az erdélyi oláhok a Dáciabeli rómaiak utódai s így Erdély régebbi lakói, mint a magyarok.

A jassy-i egyetem tanára, Xenopol így tanítja a történelmet: A románok tehát soha egy pillanatra sem hagyták el Dácia-Trajánát, így hosszú időn át tehetetlen vértanúi a magyaroknak s az is lehetséges, hogy még sok ideig fogják viselni súlyos igájukat, de mindez nem foszthatja meg őket attól a jortól, hogy védekezzenek elnyomóikkal szemben s attól a reménytől, hogy egykor Dácia (Erdély) fölé is föl fog jönni az a nap, amelyen ez az ország visszakerül majd amaz igazi fiainak birtokába, akik méltán hivatkozhatnak történelmi jogukra.

Majd pedig: A halálos gyűlölet, melyet a magyarok a románok iránt táplálnak s amelyet ezek hasonló érzélemmel visznóznak, nem fog másként véget érni, mint a két faj közül egyiknek a kiirtásával.

Xenopol szerint ez a faj természetesen csak a magyar lehet.

Szlavici János azt mondja: A Kárpátok egyszerre nem lehetnek románok is, magyarok is. A románok csak egyet kérnek,

hogyan Magyarország szétbomoljék s belőle ők is kivegyék a részüket.

Balsescu ezeket írja: Vajjon lehet-e továbbra is a magyarok uralma alatt hagyni ezt az országot, amely a természet és az emberi jog szerint a románoké? – S vajjon arra vagyunk-e kárhozzátva, hogy vezekeljünk őseink (rómaiak) nagysága s ama járom miatt, mely alá ők a világot hajtották s ezért egymástól örökre elszigetelve (Erdély-Románia) és mi több, barbár igába hajtva éljünk?

Ezek a barbárok mi volnánk, magyarok.

A románok erdélyi történelmi prioritását vitató ez a tanítás, amelynek következtetéseit fennebb láttuk oláh részről és amelynek tarthatatlanságát hiába mutatta ki napnál fényesebben Hunfalvy, hiába cáfolta meggyőző érvekkel Roesler, Jancsó Benedek és mások, ma is tartja magát a tudományos világban, de olthatatlanul él különösen az erdélyi román középosztály képzeletében. Messzemenő tervekre hevíti fantáziájukat, tette sarkalja őket és erőt ad céltudatos, zaj nélküli munkájukhoz.

Magam beszéltem egy akadémiát végzett tüzérfőhadnaggyal – az apja magyar táblabíró volt –, aki tavaly tett érettségit abból a célból, hogy otthagya a katonaságot, mint oláh agitátor bujtogathasson a magyar uralom ellen.

Önkéntestársam volt egy magyar ösztöndíjjal Budapesten végzett állatorvos, aki Románia felé gravitált, hogy ott – amint lelkesen mesélte – pénzzel és eszmékkal megszédve magát, visszatérhessen lázítani.

Mi pedig mit csinálunk, ha eredményeikről hallunk?

Az öklünket rázzuk és Bánffy után kiabálunk.

Hogy is állunk voltaképpen azzal a sokat emlegetett Bánffy-féle nemzetiségi politikával? Mi volt annak a látható következménye?

Senki sem oly naiv talán, hogy a románok mostanában leszögezzék eredményeit két-három év munkájának tekintené.

Biz az tíz-tizenöt éves hangtalan munka gyümölcse.

Nem csalódunk tehát, ha azt állítjuk, hogy éppen Bánffy politikája adta meg munkájukhoz az erősebb lökést. Akkor hallgattak el vezéreik és kezdtek nem kifelé az újságoknak, hanem befelé, a társadalmuk javára dolgozni.

Abbahagytuk a magyaroktól eltanult hangos semmittevést és a cél nélkül való nekirugaszkodásokat. Nem hallottunk róluk semmit, eltekintve a sajtópöröktől, amelyek gyöngé foghúzas vagy államfogházás rendszerükkel senkit el nem riasztottak az izgatástól, de annál buzgóbban szállították színelőadászerű esküdszéki tárgyalások után a faji érzést, összetartást és önfeláldozást példájukkal nevelő és az államfogházákban vígan tarokkozó oláh „mártírokat”.

Oly ügyesen tudunk mindent megrendezni, aminek zajos hatása van, csupán a hatás eredménye más mindig, mint amit elérni akartunk.

Mialatt Ugron Gábor lázba ejtette hazát mentő „szónoklataival” a boldog magyart idefönn, – de szétugrasztotta börzespekulációi érdekében a székely bankot odalenn, azalatt a román politikusok nem szónokoltak, de a székely bank magyar áldozataira az oláh Albina tette rá pénzes kezét. Az Albina mellett aztán gombamódra szaporodtak a virágzó román pénzintézetek.

Míg mi az államfogházák kényelmes lakóit szaporítottuk és Bánffyért lelkesedtünk, addig ők bankokat alapítottak.

Míg mi hangosan fogadkoztunk, hogy átdobáljuk őket, hűtlen hazafiakat a Kárpátokon, – addig ők magyar birtokokat vásároltak.

Ha tovább folytatjuk ezt a »majd megmutatom» kezdetű hazafias tevékenységet, amelynek végén rendszeren egy pár pohár sör szokta lehűteni a hazáért való felbuzdulást, átmehetünk nemsokára mink a Kárpátokon földet keresni.

Pedig akié a föld, azé az ország!

Ha Bánffy politikája így termi meg a gyümölcsét és ha majd a magyar udvar felől más szelek kelnek útra Erdély és Románia felé – rossz időket élünk, rossz csillagok járnak. . .

Erdélyben nagy gyűlést hívtunk össze a magyarság megmentésére. Rengeteg sokat szónokoltunk. Elzokogtuk keservünket a szélnek, hogy még a Mongolországban maradt őseink ivadékai is tudomást vegyenek róla. Számptalan kirohanást intéztünk a – magyar kormány ellen, amelyet ha meg nem bukik hamarjában, első dolgunk lesz „lehengetni”. Azután nagyokat ittunk a haza üdvére, dicsérve egymás puritánságát, politikai éleslátását és elérendő korszakos sikereit, végül pedig, hogy

valamit tegyünk is a cél érdekében, fölhívást bocsátottunk ki mindazokhoz, akik 48-as alapon dicsérik az urat, hogy csatlakozzanak!

Mihez? Talán a kormány lehangolásához?

De hiszen a román kérdéstről lett volna szó?

Önkéntelenül is a kancsal mézárós esete és a nagyidai cigányok története kell hogy eszünkbe jusson.

Hogy mulathattak ezen a jellemző magyar felbuzduláson ismét jó oláh hazánkfiai!

Mily kéjjel vették jegyzékükbe a gyűlésen szerepelt vezérek nevét, mondván: ezek a mi számunkra dolgoznak. Akik mindent csak a pártpolitika szemüvegén át képesek vizsgálni, azok lehetnek jó kisbírák, agilis kortesek, esetleg hatásos népszónokok, de társadalmat irányító vezérek soha.

Mily büszkén gondolhattak az ő zajtalanul dolgozó vezéreikre, akik az erdélyi magyarság kiabálva politizáló vezéreivel szemben annyi szép csatát nyertek.

Mily megnyugvással láthatják az erdélyi magyar társadalom élén azt a tudós biológust, aki társadalmi tevékenysége terén más alkotásra nem tud rámutatni, mint arra a rengeteg gyűlölségre, amelyet magyarba oltott a magyar ellen – szemben az ő oláh vezéreikkel, akiknek útjában anyagi erőt szolgáltató bankok és szellemi erőt nevelő irodalmi és tudományos egyesületek teremnek.

Nem a magyar nép szorul hátra az oláhval szemben – a magyar és székely paraszt Erdélyben is megállja a helyét –, hanem az oláh középosztály tör előre a magyar középbirtokosságaival szemben.

Alighanem a társadalom helyes vezetésében van az erő az egyik részen s a társadalom rövidlátó, pártos irányításában a hiba a másik részen.

Vezérre van szükség, aki erőt öntsön a csüggedőkbe és nem gyűlölséget. Összetartást teremtsen és ne a széthúzást munkálja. Vezérre, aki irányt szabjon és ne botorkáljon maga is iránytalanul a napi politika útvesztőjében. Magasröptű, reális érzékű, széles látókörű, objektív társadalmi vezérre, de nem teoretikus, elfogult, politizáló tudós professzorra, akármilyen lelkes magyar is különben.

Bár ellenfeleink dicsekedhetnének a mi erdélyi vezérünkkel!

Pedig a románoknak nem volt parlamentjük az alatt a tizenöt év alatt, amíg megerősödtek; az adót és egyéb közterhek súlyát pedig ép úgy viselték, mint a magyar.

Nem volt államhatalom a hátuk mögött, mely az egyesületeiket akadály nélkül segítse és nem volt esküdszékük, amely a magyarok vezéreit államfogházba juttassa.

Annak pedig, hogy a román fajban olyan óriás energiatöbblet volna, mint a magyarban, annak ellene szól a józan ész, a történelem és Románia mostani közállapota, ahol parlament, kormány és királyi udvar támogatása ellenére most is annyira vannak, hogy ott még mindig a parasztlázadások korát élik.

Az a körülmény, hogy most a mozdulatlanságig lekötött szomszédtól területet hódítottak, jobban mondva zsaroltak ki, nem a faj erejét mutatja, hanem [ravaszágát és élelmességét

Egyébként is, ha csakugyan ennyi energia volna bennük, miért vártattak volna kimutatásával épp az utolsó tizenöt esztendeig?

Miért jelentkezett ez ép az úgynevezett Bánffy-féle hatvágásos politika korszakában?

Ezt nem lehet pusztán a célt tévesztett magyar politika ellenhatásának tekinteni, sem pedig az ismertetett tendenciózus történelmi elmélet nemzedéket nevelő hatásának betudni.

Itt tehát a magyarság részéről kellett olyan energiapazarlásnak történnie valamely irányban, amely pazarlás a gyöngébb fajsúlyú románságot relatív erőhöz juttatta.

Lehetetlen a parlamentünkre nem gondolni, midőn az okot futatjuk. Fi magyar faj testének erre a legfontosabb szervére, amely irányítja az egész szervezet működését és amelynek energiafogyasztása vagy termelése fogyasztja, vagy gyarapítja a faj energiakészletét.

Mint ahogy minden embernek, úgy minden fajnak, mint az emberek összességének bizonyos energiamennyiség áll rendelkezésére minden nap. Ennek helyes vagy helytelen fölhasználását követi a haladás vagy a leromlás.

És mit csinált a mi parlamentünk az utolsó tizenöt év alatt?

Lekötötte obstrukciójával az egész faj érdeklődését és elvonta minden más tárgytól a figyelmet.

Lekötötte egész energiáját, amelynek javarésze a parlamentnek az obstrukció ütötte repedésein reális munka és eredmény nélkül röppent a világűrbe – de hiszen alkotást a tagadás és ellenállás amúgy se mutathatna föl –, ami kevés pedig ezenfelül maradt, természetesen nem volt elég az ellentétes irányú erők ellensúlyozására, amelyek csonkítatlanul léptek munkába.

Az oláhoknak nem volt parlamentjük, ahol fajtájuk energiáját elpuffogassák. Hanem ezt a megtakarított erőt az okos vezetők a társadalmuk szolgálatába hajtották és olyan eredményekre mutathatnak, amelyeken mi magyarok most joggal csodálkozhatunk.

Pedig mi, tekintve a fajtánkban lévő sokkal több társadalmi erőt, amelyet ezer év viszontagsága nem tört meg, hanem megkészserezett, ha azt nem pazaroljuk hiábavaló dolgokra, ha nem ostromolunk olyan várakat, amelyek bevétele erőnket meghaladja, a társadalom konszolidációja terén még sokkal nagyobb eredményeket érhattünk volna el, mint a románok.

De hála Istennek, új korszak előtt állunk. A tizenöt év mulasztását, tekintve fajunk erős regenerálódó képességét, okos és szorgalmas munkával hamar behozhatjuk.

Parlamentünk réseit egy erős kéz okosan betömte és a kazán gőze, amelynek fűtőanyagát a magyar faj ereje szolgáltatja és amely a nemzet haladásához szükséges munkát van hivatva végezni, nem illanhat el már többé, ok nélkül sikongatva a vészsípokon, hanem a rendes csöveken át vezetve, reális munka eszköze lesz.

Csak hozzáértő kemény gépész álljon mindig mellette.

A hagyományos Bánffy-politikával is mintha szakítottunk volna az utolsó években. Fiz eredmény legalább azt mutatja. A román társadalom már nem áll olyan egységesen szervezve ellenünk, mint eddig. Egyenetlenségek mutatkoznak soraikban. A legutolsó választások pedig egyenesen két táborra szakították őket.

Mintha ügyesebb kéz keverné most a kártyákat magyar részről. Ez nem a gyűlölet, összetartás és ellenállás érzetét

váltja ki ellenünk, amelynek ellensúlyozása nagyon sok improduktív erőt köt le a mi részünkről, hanem ennek az erőnek föl-szabadítása érdekében elszigeteli a gyűlölködőket, szembeállítva velük azokat, akiket barátokul lehet megnyerni.

A barátok haladása nekünk is haszon, mert minket is erősít. A föl-szabadult erő pedig hatványozott haladás forrása lehet és lesz is.

Budapest, 1914 január 22-én.

A Galilei-kör és a szólásszabadság.*

Tisztelt szerkesztő úr! Van Budapesten egy ifjúsági egyesület, amely a szabad meggyőződés nagy képviselőjéről Galilei-körnek nevezi magát.

Ez a kör, amint az a szerkesztő úr sokfelé tekintő figyelmét bizonyára nem kerülte el, január 31-én nyilvános összejevetelt rendezett, amelynek keretében Jászi Oszkár dr. előadást tartott a nemzetiségi kérdésről.

Mint székely embereket közléről érdekelvén ez a tárgy, elmentünk Jászi úr előadására meghallgatni, hogy mint vélekednek ebben a dologban a boldog pestiek.

Előadása folyamán Jászi úr a nemzetiségi torzsalkodásokat szőröstől bőristől az úgynevezett uralkodóosztály nyakába varrta, nagyon tetszelegvén a csálhatatlan jós szerepében, aki a „nemzeti-ségeek eljövételét” még a bölcsöben megjósolta volt.

Bemutatta egyúttal házi patikáját, amellyel ő ezt a kérdést orvosolná, ha rábíznák – a ládára kívülről az volt írva: „minimális nemzetiségi program”.

Ebből a ládából aztán kis üvegecskéket szedett elő, amelyeknek címkéjét a sűrűn lelkesedő oláh és radikális ifjak előtt elsorolta. Úgy látszik, hogy ebből a könnyen kezelhető patikából mindig annyi orvosság kerül elő, amennyi a hallgatóság gusztusával és hangulatával éppen egyezik. Es ha véletlenül számbavehető nem radikálisok is vannak jelen, elmarad az autonómia, föderalizmus és egyéb oláh likőrös üveg, de előkerül a kis nemzetiszínű szalag, sőt Isten bocsá' – Jászi dr. egy-egy kis bicegő sovíniszta nekirugaszkodást sem sajnál tőlük.

* A magyar nemzeti eszmék szolgálatában álló egyik folyóiratunk szerkesztőjéhez intéztük ezt a levelet. A levél másik aláírója: Dánér István dr., arany vitézségi éremmel a mellén nyugszik az egyik doberdói temetőben.

Ezúttal Jászi úr azonban csak nemzetiségiekre és galileistákra lévén berendezkedve, nagy buzgalommal fogott hozzá az oláhok és rutének felszabadításához.

Szörnyen nem volt megelegedve a románok vezetőivel, akik az elnyomó feudális magyarokkal szemben csak olyan keveset követelnek és nagyon békétlenkedett amiatt, mert a béke feltételeire nézve a radikálisokat, illetve azok vezérét nem hallgatták meg. Legújabb keletűleg meg is jósolta azonnal, hogy ennek folytán a megegyezés üdvös hatású és hosszúéletű semmiképen sem lehet.

Buzgón bizonyítgatta ezután az oláhokkal kapcsolatban, hogy ez a dépravit, korrupt szolgabíró-rendszer nem tarthat már sokáig és akkor majd a demokrácia boldogító tüzenél melengethetik a nemzetiségek elnyomított tagjait.

Addig is azonban minden radikális lélek csak könnyezve szemlélheti, hogyan sanyargatják a rutén pörben a szegény ruténeket az Aradi Viktor által megfigyelt szolgabíró magyarok azzal a kérdéssel: „mi a véleménye önnek a magyar nemzeti állameszméről?”

Előadásának különösen ez a része tett láthatóan mély benyomást a magyar nemzeti állameszmével hadilábon élő nemzetiségi és nem nemzetiségi jelen volt tudományos ifjakra.

Bár nem azzal a céllal mentünk oda, nem hagyhattuk szó nélkül Jászi úr okoskodásait. De Jászi úr kitért a diszkusszió elől és azon a címen, hogy nem engedheti a nehezen elért hatást lerontani, szűkebb hazájába, a Galilei-körbe invitált bennünket.

Vajjon Galilei is ennyire húzódozott annak idején az ellenvéleménytől?

Elmentünk tehát a Galilei-körbe.

Itt az előadó úr először is majdnem egy óráig váratott magára. Majd pedig amikor megérkezett, nagy meglepetésünkre azt adták tudtul, hogy csupán tíz percig tarthat felszólalásunk.

Bármennyire türelmetlenek és a szabadságra nézve veszedelmesnek tartottuk is a radikálisok küzdelmét, a szabad véleménynyilvánítás fogalmának tágabb magyarozatára mégis képesek tartottuk eddig azokat, akik Galilei nevével büszkélkednek.

A tíz percünk kihasználásával azután perbe szálltunk Jászival és a radikálisokkal, bírálva különösen a nemzetiségi kérdésben elfoglalt álláspontjukat és a nemzetiségi törekvések támogatását.

Fejtegetéseink élénk nemtetszést arattak.

A végszó Jászi urat illetve meg, aki feleletül szétfolyóan, de annál hosszabban beszélt és sok érdekes dolgot mondott.

Mint mindig, ezúttal is hamarosan levetette a tudomány .álarcat és a napi politika kacskaringós útjain kezdett szenvedélyes gesztusokkal előretörtetni minden figyelmeztetésünk ellenére.

Egy bokrétába kötötte a szolgabírákat az osztrák parlamenttel, amely szerinte ideálisan teljesíti hivatását, – Bobrinszkyt a minimális programmal, amely mindent meggyógyít és ragaszt, – a ruténeket Farkas Pállal, a zaberni esetet a progresszív adóval, minket pedig bizonyos körök berkeivel, ahonnan most fú a szél és amely köröket ő nagyon jól ismer.

Haragosan említette, hogy azokhoz a berkekhez ő hasztalan intéz kérdést aziránt, hogy mi a jelszavuk, feleletet onnan sohasem kap. De nem is kaphat, mert igazi jelszavaik csak a radikálisoknak vannak.

Ennyi tudomány csakugyan sok volt egyszerre.

Végezetül hevesen tiltakozott minden oláh komaság vádjá ellen és valóságos apoteózisát zengte a nemzeti eszmének, nehogy azt találjuk gondolni róla, hogy ő is nagy csodálkozására ott levő híveinek, akik ilyen változatokhoz még az ő részéről sem voltak hozzászokva.

Így változnak az idők – és ez nagyon örvendetes is, ha az emberek változása újabb, őszinte meggyőződésen alapul. ; Jászi úr lapja természetesen mint korszakalkotó és világrendítő megállapításokról számol be a vezér szerepléséről, aki »elegáns könnyedséggel válaszolt a naiv és kezdetleges érvekre és a tudományos érvek gazdag tömegével vert vissza minden támadást» – „a mindkét részről nagy számmal megjelent» hallgatóság előtt.

Nehéz ugyan elképzelni, hogy naiv és kezdetleges érvek visszaverésére a tudománynak egész tárháza volna szükséges. Hnyit azonban koncedálunk, hogy Jászi úr érveitől a tudomány csakugyan távol állt. Azt se tudjuk megállapítani, hogy naiv érveinknek tudható-e be az a hatás, hogy Jászi úr lapja a termet zsúfolásig megtöltött galileisták felét hozzánk számította, holott a mi táborunk kettőnkön kívül csak egy emberből állott – az elmenőben levő galileisták pedig egymás között azt jegyezték meg a mi hallatunkra, hogy Jászi oláhot Pesten kívül máshol

bizton nem látott, mégis érveink naiv vagy nem naiv voltak elbírálására nem Jászi úr lapját, hanem a magyar intelligenciát tartjuk illetékesnek.

Annak megvilágításaképpen pedig, hogy a nemzetiségek túlköveteléseinél mi az egyik nagyon közel fekvő tényezője és annak jellemzéseiként, hogy ezek a budapesti körök hogyan értelmezik a vélemény nyilvánításának szabadságát, ha véletlenül az ellenfél véleményéről van szó, tisztelettel kérjük soraink szíves közlését.

Budapest, 1914. április hóban.

Üzenet haza.

Új királya van a magyarnak. Lefolyt a gyönyörű ünnepség. Hazaküldtük a koronázásra innen a Kárpátok oroszbújta és hólepte fehér bércei közül magyar szívünk egész melegét. Körülvettük vele ifjú királyunk daliás alakját és hódolattal tettük szeretetünket szépséges királynénk zsámolya elé. Vajha úgy megszeretnék a magyart, amidőn sorsába kapcsolódnak, mint ahogy a magyar tudja szeretni azt, akit a Szent Korona fényessége övez!

Csupán egy gondolat zavarta szívünk ünnepét. Félve gondoltunk ct magyar ellenzékre.

Nem hurcolják-e be vajjon a botrány mocskát a koronázás szentélyébe is, mint ahogy ígérték?

Mennyit kell nekünk szégyenkeznünk idekünt a fronton szövetségeseink előtt, ha ezek a dolgok szóba kerülnek! Mennyit kell aggódnunk amiatt, hogy nem prédálják-e el gyűlölködő, hisztérikus, hatalomra éhes kézzel mindazt, amit oly tenger magyar vér, annyi hősiesség és önfeláldozás pantheonba gyűjtött.

Amidőn Oláhország hadüzenetekor egyik kedves bajtársam visszatért közénk szabadságáról, szomorúan újságolta, hogy magyar ember már csak idekünt érezheti jól magát, mert az ott-honiak azért örülnek az oláh betörésnek – hátha belebukik Tisza.

Rettenetesen lehangoló ezeknek az állapotoknak a tudása idekünt!

Székeley vagyok. Földönfutóvá lett minden hozzátartozóm. Mindenünk ott maradt az oláhok kezén. Az aggódást családom miatt, amíg menekülésükről hírt nem kaptam, sokszor elviselhetetlennek éreztem.

De véghetetlen szomorúsággal és szégyennel mégis az a gondolat töltött el, hogy vannak magyarok, akik a sors által ránk-

mért csapást, a kirabolt, legyilkolt székely holttesteket, összedőlt viskóink szenes gerendáit és véráztatta omladékait, a csontszedő uzorás pénz után éhes kezével azért kaparják egy halomba, hogy annak tetejéről a hatalom után ágaskodhassanak!

Románia végvonaglásban nyög a talpunk alatt. Az oláh főváros korruptségének legellenszenvesebb és legbiztosabb jelével – virágerdővel fogadta legyőzőit. A magyarok Istene tehát ellenünk korbácsolta őket, hogy a magyar legádázabb ellenségétől végleg megszabadulhasson. Mert hiszen a veszedelemnek kimeríthetetlen forrása lett volna ránk nézve, ha ez az ország mellénk áll, *vagy semleges marad.*

És ma odahaza egyesek mégis mintha kellenlenül fogadnák a Fekete-tenger felől jövő győzelmi híreket. Mert mindjobban távolodik az a csapás, amelynek bűnbakját önös kis játékaik érdekében már jóelőre kipécézték volt.

Mennyi önzés, mennyi hazaárulás a lelkek mélyén!

Eljött a nádorhelyettes megválasztásának az ideje.

Arcunkat elesett bajtársaink hóbaolvadó vérével tette színűvé a szégyenérzet afőlött, ami odahaza végbement. Hát semmisen szent már a hataloméhség előtt? Se szent hely, se magasztos, nemzetünk sorsát oly közlő érintő alkalom nem képes magábaszállásra hajlítani a kicsinyes bosszút lihegő és hiú önzése által vezérelt magyart? A turáni átok ott lebeg hát mindig a fejünk felett és a döntő pillanatokban fosztja meg a magyart hősie erőfeszítésének gyümölcsétől?

Hogy szórták a piszkot, hogy tépték, hogy marták azt a férfiút, akinek fanatikus magyarsága, esze, jelleme, energiája és önzetlensége példát szolgáltatott és erőt adott minden hadbainduló magyarnak arra, hogy megalkuvás nélkül, lelkesedése, ereje teljes megfeszítésével, ha kell, élete árán szolgálja nemzete és királya igazságos ügyét.

Nyugodtan, bizakodva viseltük a hároméves háború minden viszontagságát abban a tudatban, hogy olyan magyar áll az ország kormánya mellett, akinek kis országunk határait messze meghaladó tekintélye (német bajtársainktól halljuk), energiája és a történelem által egyízben már igazolt politikai éleslátása garancia arra nézve, hogy a sok áldozat a nemzet jövőjét illetőleg nem volt hiábavaló.

Es az egyik magyart már ki buktatták a ránk nézve oly fontos őrhelyről, a külügyminiszterségből.

Szemközt velünk hatalmas ellenség, amely békejobbunkra ágyúit torkát mutogatja. Hátunk mögött a belső rothadás, amely mocsokkal, lehangoltsággal, iszappal lepi be fegyvereink csövét és rozsdát von kardunk élére.

Legyen bár száz ellenség nyíltan szemben velünk – bátran, nyugodtan nézünk a szemébe! De a belső féreg rágódását nem sokáig bírják el már izmaink! A kard kihull kezünkből.

Harctér, 1917. január 5-én.

Világmegváltó demokrácia.

A nagy demokratikus világfelfordulással kapcsolatban, amely keleten első megnyilatkozásában is angol járomba fogva jelent meg, lehetetlen észre nem vennünk egynéhány különös jelenséget.

Csodálatos, hogy ez a nyugati és újabban keleti demokrácia a legszélőbb nacionalizmus formájában mutogatja felénk az öklét. Az a benyomásom, hogy ellenségeinknél a kettő között nincs is különbség és a demokrácia elnevezés a leglehetősebb hatalmi törekvések palástjával szolgál csupán.

Hiszen Lloyd George, amikor a német gyarmatok megtartásáról beszél, épp úgy a demokráciára hivatkozik, mint Hervé, amikor a német faj kiirtását sürgeti. Akár csak Wilson, amikor a milliók vérén összehalmozódott amerikai milliárdoknak a háború megindításával újabb elhelyezést keres, akár pedig Kerenszki, amikor a szocialisták piros zászlaja alatt uszítja ellenünk hadait.

Hazugabb jelszót, azt hiszem, még nem hordoztak körül az emberiség történetében, mellyel az emberek boldogságát és a világmegváltást ígérték, mint a mai világháború farizeus demokráciáját.

Mert hát mi különbség van a reakciónak nevezett Balfour és a radikális Lloyd George beszédei és tettei között? Mi különbség van a szelíd szocialista Herriot és a nacionalista Clemenceau törekvése között? Mi különbség van a keményöklű Nikolaj Nikolajevics és a tüdőbeteg Kerenszki szerepe között? Semmi. Valamennyi vérünket és tulajdonunkat akarja a demokrácia csataordítása közben.

Az embertársát szerető, nem haszonlesésből, vagy izgágaságból, hanem lelki berendezkedésénél fogva demokrata érzésű magyar megütödvé tűnődik el a látottak fölött. Eddig demokratának (a szó nemesebb értelmét véve) érezte magát. Szerette fele-

baráit, szeretett pedig elsősorban minden magyart. A muszkát, az oláhot is csak azért verte fejbe, mert hazája földjére merészkedett.

Most aztán jönnek a demokratság hiénái, ehesei és falánkjai. Emellett a jelszó mellett bömböl feléje ezer meg ezer ágyú torka, ennek tüze mellett égnek, pusztulnak a földönfutóvá tett népek viskói és ennek a jelszónak varázsa alatt folyik világszerte a legörületesebb vesztegetés és a lelkek leglelketlenebb lélekvására.

Tovább a magyar demokratának nem vallhatja magát. Tiltja emberszeretete, igazságérzete és a hazugsággal szemben érzett megvetése. Humanistának még érzi – érezheti magát önérzete megtagadása nélkül, de ha ezt a fogalmat is jelszóvá alacsonyítják, ha ezt is kisajátítják és kompromittálják majd a jelszavakból élők, akkor igazán nem marad más hátra, mint csak magyarnak vallania magát.

Se szocialistának, se demokratának, se radikálisnak, se semmi másnak, hanem egyedül és kizárólag magyarnak!

Mert ma magyarnak lenni annyit jelent, mint szeretni hazáját, szeretni embertársait, tiszteletben tartani mások jogát és tulajdonát és kezet csupán arra emelni, aki magyar értékekre tör és magyar értékeket rombol.

A mi drótakadályainkon is átcsaptak ennek a farizeus ántántos demokraciának a hullámjai és gőzei nagyon különös hatást váltottak ki.

Részben ijedelmet, ingadozást olyan helyen, ahonnan a háború alatt nem kísérletező tapogatódzás, de habozást nem ismerő kemény elhatározás jöhet csupán, részben pedig megköttyagosítottak egynéhány eddig is demokraciában utazó olyan koponyát, amely azt a kevés politikai ítélőképességét is elvesztette, amivel talán eddig rendelkezett.

A mi jó demokratáink egyebet se tesznek már hónapok óta, mint indiánus táncot lejtenek a béke kérdése körül. „A békét szeretni kell, kívánni kell, akarni kell és meg kell csinálni!” írják, követelik és harsogják fáradságot nem ismerő buzgósággal.

De minek ez a nagy harci zaj? !

Ki nem szereti a békét? Ki nem kívánja a békét? Nincs olyan ember széles e világon!

És vajjon csakugyan a béke ügyét szolgálja-e ez a nagy kínálkozás: Óh béküljünk! Óh béküljünk! Vájjon nem ellenségeinknek szolgál-e biztatóul ez a nagy békelárma?

Lám jó demokratáink hiába emelgették szoknyájukat vágyakozva muszka elvtársaik felé. Az orosz azzal felelt, hogy hús hadosztályt zúdított egyszerre a nyakunk közé. Pusztán csak annyi engedményt tett feltűnően kínálkozó elvtársainak, hogy most már a vörös zászló lengése közben turkálnak a hollók és varjak a feloszlásnak induló holttestek újabb ezrei között a demokrácia nagyobb dicsőségére.

De ha tovább vizsgáljuk a demokráciának ezt a termékegyítő hatását, a következőket olvashatjuk Ignotus (Veigelsberg) úr tollából egyik demokrata sajtóorgánumban, a Világban: „A gyávaság a gyengék bátorsága. Háború idején kivált a gyávasághoz nem kell sokkal kevesebb bátorság, mint a hősiességhez. Mindenesetre bonyolultabb a hősiességnél s nem csoda, ha fortélyaitól s kockázatától csak azok nem riadnak vissza, kik egyéb életükben is megszokták a szerénységet s a szívósságot. Gyerekkoromban hallottam a mondást az öreg doktorról, ki szabadsághős, mert valóságos hősiességgel szabadít katonákat. Akkor ezt viccnek vettem – ma látom, hogy van benne komolyság . . .”

A gyávaságnak ilyen dicsérete más nyelven, mint a legtűrelmesebben, azt hiszem, sehol e világon meg nem íródhatt volna. Különösen most a háborúban, amikor a gyávaságnak ezek a gyáva rajongói, ezek az önimádók minden kényelmüket, egész egzisztenciájukat tekintve, a fronton levők bátorságán és hősiességén élősködnek, az egész cikk egyébként a katonaszabadítás érdekében, óvatosan, burkoltan megírt ravasz védőbeszéd.

Tehát ezt jelenti *ma* a demokrácia. Kívülről országunkra vágyó, vérünkbe gázoló csataordítást. Belül gyávaságot, szét húzást, koncert, hatalomért marakodást és katonaszabadítást.

Ha kevesebbet békülnének felelőtlenül a fronton levők háta mögött (teljesen elegendő békekészségünk hivatalos kijelentése), gyengítvén a küntlevőkben az ellenállókészséget, ha kevesebb visszavonást szítanának odahaza, ha nem feszegetnének erőszakkal állandóan olyan kérdéseket, amelyek a magyarság közéket vernek most, amikor ellenségeink nyomása a legnagyobb,

amikor az összetartásra, a kitartásra leginkább szükség van, ha nem az egymásközi gyűlölködést terjesztenék, ha nem most rendeztetnék olyan tüntetéseket, amelyek másfélmillió kárt okoznak, azt az erősítő hitet szolgáltatván ellenségeinknek, hogy nálunk kitört a forradalom: – sokkal kevesebb magyar vér áztatná az orosz földet, kevesebb magyar árva várná hiába haza édesapját és kevesebb magyar anya és hitves öltene gyászruhát.

Felütők *egy* másik vezető demokrata újságot. Az első sor, ami szemembe ötlik, öklömnyi betűkkel azt kiabálja: „Háború Görögországgal”. Még csak a szakítás stádiumában voltunk, de a demokrácia már sietett pesszimista híveinek fülébesúgni: resz-kess, ismét több egy ellenséggel! Ugyanakkor Hindenburgnak győzelmünkben vetett hitéről tett nyilatkozatát a napihírek rovatában ütötték agyon.

Egy szavuk se volt Lloyd George ellenünk hatalmasan megkövácsozott beszéde hatásának lerontására olvasóik irányában, de feltűnő helyen hozták kirívó betűkkel, hogy Koniuchynál 10 ezer foglyot vesztettünk. És ha az ember figyeli demokrata polgártársait ezeknek a híreknek olvasása közben, látja, amint reszkető térdekkel csakugyan hajlandók kezüket minduntalan bizonytalan irányokba nyújtogatni, sóhajtozván: Óh béküljünk! Óh béküljünk! Mindezek koronájaképpen pedig a demokraták egyike, a zsidó Ignotus olyan kalmár érvekkel évődött a napokban a Világ hasábjain azzal a becstelen gondolattal, hogy különbékét kellene kötni Németország háta mögött, amelyek gyalázatára válnak minden időben a tollnak, ha azt magyarnak hazudják.

Mért nem írják ezeket a cikkeket héber vagy hottentotta nyelven? Minek piszkolják be vele éppen a magyart?!

Ezek a dolgok felületesen nézve talán kis jelentőségűeknek látszanak. Pedig ha összeadjuk azt a rengeteg energiaatomot, amelyet ezeknek az írásoknak a társadalmi egészség iránti érzéketlensége, dekadens vér diktálta romboló ereje lemorzsol a magyarság oldalán, egy egész magyar armádia telne ki belőle.

Minthogy pedig ez a romboló hatás főleg az ezeket az írásokat fogyasztó középosztályon mutatkozik, mely a tisztikart szolgáltatja s minthogy a legénység helytállása, kitartása s ennek folytán kevés vérvesztesége tisztjeinek az éberségétől,

érintetlen energiájától, nem békülő (a békülést végezzék el az illetékes faktorok!), szilárd győzni akarásától függ, rengeteg az a magyar vér, ami ennek az idegen dekadenciának fizetsége fejében kiömlött és ömlik állandóan.

Így fest ez a világmegváltó demokrácia apró pénzre váltva, nappali világosság mellett. Ebből a demokráciából azonban nem kérünk, főleg azért nem, mert legádázabb elleneink is ezt kívánják nekünk a maguk hasznára s a mi megrontásunkra.

Ám hadd legyen demokrata, akit vére és származása mások csalására és önmaga ámitására ösztönöz, – mi magyarok akarunk lenni és maradni minden körülmények között, minden időben!

Harc tér, 1917. július 10-én.

\

Néhány szó a moldvai székelyek dolgában.

A napokban a tirgul-oknai pályaudvarra löttem be az ütegemet. Amint a tizenötszörös távcső mellett állva az első gránátom érkezését vártam, a pályaudvar környékéről egy közeli házból hirtelen két asszony alakja tűnt elő, akik egy kis gyermeket vezettek a kezénél fogva.

Nagyon kellemetlen érzés fogott el. Úgy szerettem volna visszatartani a gránátot, amint a fejem fölött szállt lassan Okna felé. Szerencsére az első lövés hosszú volt. És a többi gránátot is csak akkor adattam le nyugodt lélekkel, amikor már mindenki elmenekült az állomás környékéről.

Pedig úgy lötte ugyanakkor egy oláh, illetve francia üteg valahonnan a közelből megfigyelőhelyemet, hogy minden gránát robbanását a vesémben éreztem és minden hosszú lövéséről azt hittem, hogy a fejemet szakítja le, amint felettünk minden pillanatban elsistergett olyan zúgással, mint egy gyorsvonat mozdonya.

Az oláhok magyarországi dúlására és barbárságára gondolva egész nap szidtam magamban ezt a buta szentimentalizmust, amely a háború mindent elsöprő orkánja közben is állandóan kis jelentőségű humanuskodások körüli pepecseléssel tölti az idejét és szidtam egyúttal az oláh hadvezetőséget is, amely nem üríti ki a tűzkörünkbe eső városnak legalább a pályaudvar körüli részét, amikor csapatokat szállít ezen a vonalon s az erősítésül idehozott oláh katonák itt lógatják ki velem szemben a lábukat a marhaszállító kocsikból.

A sötétedés beálltával aztán elcsíptem a minket lövöldöző üteg torkolattüzet alig 800 méterre alattunk a völgyben, biztos jeleképen, hogy ott rejtőzik dühös partnerünk. S minekutána a legmagasabb, nem tudom már, hogy szellemi vagy testi élvezet közben elhelyeztem a negyedik lövésünkre már elnémult üteg

legszűkebb körletébe negyven darab ekrazitgránátot, hazaballagtam az ütegembe és kezembe került Hegedűs Lóránt írása a B. H.-ban a moldvai székelyekről.

Az első érzés, amely végigfutott rajtam olvasás közben, az volt, hogy azok az emberek, akiket ösztönszerűleg – mert hiszen eszembe se jutott ennek lehetősége – annyira féltettem a gránátjaimtól, bizonyára a városban visszamaradt székelyek voltak.

Idekünt a háborúban bizony sok mindenben megtanul az ember hinni, amit azelőtt lemosolygott. Nem hittem eddig másban, mint amit az érzékeim s az eszem elfogadhatónak tartottak. És mégis megtörtént 1915-ben, hogy barátaimmal való kártyázás közben egy pillanatra megjelent előttem egyik nagyon kedves hozzátartozóm halott arca, amint társai felemelik a földről. Aznap esett el az Isonzónál. És hány kedves, immár porladó bajtársamnak áll előttem az az arckifejezése, valahányszor rájuk gondolok, amellyel közeli elestüket megjósolták. Sokszor tamáskodom most is és a véletlen játékát próbálom ezekben az esetekben belemagyarázni, bár mind erősebb az a meggyőződése, hogy az ilyen forgószeles időkben, az azokban nagy mértékben résztvevőkben a természet több érzéket tart működésben, mint ahányról a tudomány rendes körülmények között beszámol.

Különösen erős a faji érzésnek minden legkisebb érintésre pókhálószzerű rezzenése. Mintha minden faj sokkal inkább az egyedein keresztül érezne, beszélne és cselekedne, mint normális időkben. Hiszen még a zsidó küldöttek is önkormányzatot követelnek minden ország zsidóinak Stokholmban. Már pedig ez igazán nagy szó.

Azt hiszem, hogy a faji érzés az emberiség legösztönösebb, legmélyebben fekvő mozgató erőihez tartozik, mely egy magasabbrendű, emberi ésszel nem ismert törvény értelmében hol erősebben, hol gyengébben érezteti hatását az emberiség fejlődésében.

Állandó vetélytársa, a gazdasági érdekek komplexuma, már sokkal sekélyesebb, sokkal felületesebb és hatásában sokkal nyugtalanabb képet mutat.

Míg a faji érzésből származó erő minden fajnál alig változva» vallásra, társadalmi szervezetekre, hagyományokra és átöröklött szokásokra, tehát a vérmérsékletre támaszkodva és abban élve tovább, évezredekre nyúlik vissza, addig a gazdasági érdekek arculata napról-napra más és más, függvén a mindennapi élet

változásaitól: a gyomornak tele vagy üres voltától. Amabból sarjadt ki a fejlődés folyamán az ember társadalmias érzése és magasabb lépcsőre jutva, altruizmusa, – emeből táplálkozik egoizmusa és minden társadalomellenes gondolata. Ennek a két erőnek állandó harca adja végeredményében az emberiség történetét.

A fajiságból táplálkozó társadalmias érzés okos felülkerekedése szüli továbbmenve minden faj virágzását, egészségét, az egyéni érdekek uralma pedig a faj dekadenciáját és szét-hullását az egyes fajok keretén belül. A faj dekadenciája természetesen nem akadály, sőt elősegítője egyesek, az úgynevezett erős gazdasági érzékkel bírók kiválásának és nagymértékű meggazdagodásának a körülöttük élők rovására. Ez a meggazdagodás annál rohamosabb, annál egészségtelenebb, minél kevesebb társadalmi fék állja útját az egyén telhetetlen „gazdasági érzéke” érvényesülésének, úgy magában az egyén etikai berendezkedésében, úgynevezett világfelfogásában, valamint a körülötte élő áldozatok ellenállóképességében. A faj dekadenciája tehát nem általános elszegényedésben, döghalálban, az emberevéshez való visszatérésben vagy hasonló jelenségekben nyilvánul – sőt ellenkezőleg, például a képzőművészeteknek és a zenének nagymértékű fejlettsége, mint a túlfinomult idegrendszerek nagy tömegének jelenléte, amennyiben nem áll arányban a talajt alkotó faj megfelelő kiterjedtségével és minden irányú kultúrájának magas fokával, szintén dekadens jelenség – hanem jelenti az illető faj politikai és társadalmi különállásának kiküzdésére és fenntartására irányuló energiának, továbbá képességnek és akaratszőkésnek csökkenését, lassú elsorvadását más fajok előnyére és végül az azokba való beolvadás iránti készsége általánossá válását.

Ennél a kérdésnél természetesen nem szabad, hogy egyeseknek, vagy családoknak, avagy kisebb csoportoknak a mondottakkal ellentétes sorsa megtévesszen. Mindig a más fajoktól elkülönült fajok számbelileg változó jellegzetes tömegéről van szó.

A mai világkavarodás az én szemüvegemen át nézve a java férfikorába lépett germánságnak – amely rohamos fejlődésében önkéntelenül is belenyomta könyökét bal (románság) és jobb (szláváság) szomszédja oldalába – élethalálküzdeme a serdülőkorát élő szlávásággal szövethetett öregedő románsággal szemben. Kíséri ezt a fajti tülekedést a gazdasági érdekek párhuzamos

kavarodása épúgy, mint ahogy az egyént minden lépésében elkíséri a tulajdon gyomra.

A mozgásnak és fejlődésnek ezt a mélyebbről előtörő főirányát mint mellékselekmény kíséri – bár felületesen nézve, éppen azért, mert tisztán gazdasági háttere van, főfontosságúnak látszik – az angolszászok szövetezése a tulajdon fajtájuk ellenségeivel a vezetőszeret megtarthatásáért. Ez a tisztán gazdasági testvérharc azonban egyáltalában nem változtathatja meg a fajok harca eredményének objektív képét, amennyiben az ántánt valószínűtlen győzelme csak látszólag jelentené az angolok győzelmét a németeken, tulajdonképpen azonban a román-szláv szövetségnek, elsősorban pedig a fiatal szlávoknak (mert hiszen a fiatalság a jövő) győzelmét jelentené a germánság, tehát közvetve az angolszászok felett is.

Mi sem természetesebb, minthogy a fajiságnak világszerte történő ilyen lángolása közben, amikor mindenki, akit vére és idegszállai erősebben láncolnak valamely fajhoz, magamagát éli minden fajához tartozóban – mint ahogy Mózes leütötte volt annak idején azt, aki a maga véreből valót bántotta – mi magyarok is nagyobb figyelmet fordítunk Moldvába települt székely véreink sorsa iránt, mint máskor szoktuk.

De ugyanekkor a különböző demokrata és radikális írárok gyűlölködő éretlenségei között, amelyek ehhez a székelykérdéshez, mint a békanyál, hozzátapadni igyekeznek, egyik különben jeles zsidó írónk, Bíró Lajos, tollából a *Világ* című lap vezetőhelyén a következőket olvasom:

„Mit szóljunk azonban a rendíthetlenség monomániájának magyar hadához, ezekhez a zagyva kérlelhetetlenekhez, ezekhez a kótyagos annexionistákhoz, ezekhez a félreCAPOTT sipkájú aszfalti hősökhöz?”

Nagyon érdekes! – Aki a demokraták, radikálisok, progresszionisták, szocialisták, zionisták és mindenféle egyéb – isták (amely ravaszul sokféle elnevezés azonban ugyanazt a közkereseti társaságot jelenti, mint ahogy egy gyárban van igazgató, jogtanácsos, cégjegyző, munkafelügyelő és vannak utazó vigécek, de az általuk terjesztett selejtes árúnak fizetsége ugyanaz), aki mindezeknek piacra dobott írásait állandóan figyelemmel kísérte, annak tekintetét nem kerülhette el, hogy az utóbbi évtizedben a magyar sajtóban mindsűrűbben jelentek meg – szinte tola-

kodóan követelték a figyelmet – a legkülönbözőbb országok zsidaira vonatkozó hírek.

Hogyan nyomják el az oroszországi, hogyan az oláhországi zsidókat. Milyen nagy filozófiai zseni rejlik a zsidóságban. Milyen óriási a hatalma az amerikai zsidóknak. Mit csinált a galíciai csodarabbi. Hová ment deputációba a szaloniki-beli és hol vizített stb.

Hát hiszen a magyart mindenki sora érdekli. De aztán egész egyformán érdeklik a hinduk elnyomtatása, az írek szabadságküzdeme, a négerék amerikai sorsa, a pápuák nemzeti vágyai a különböző országok zsidainak sorsával egyaránt. Egyik sem jobban, mint a másik. Mert úgy-e az egyik épp olyan ember, mint a másik és valamennyi egyformán idegen. Még legjobban érdekelték volna, mint hozzá közelálló fajnak, a finnek elnyomtatásáról, szenvedéseiről, küzdelmeiről szóló hírek, de ezekből kapott aránylag legkevesebbet.

Azonban soha senki ezeket az egyébként egészségtelen állapotokat türelmetlen hangon szóvá nem tette, fel nem panasolta !

Miért? Mert a magyar türelmes, megértő faj.

Hát tisztelt uraim, a paritás kedvéért mi is kérünk önöktől egy picit türelmet, egy kis megértést, amidőn Moldvába szakadt székely véreink elnyomtatását, sorsát szóvá tesszük, iránta érdeklődünk és jövő hovátartozandóságuk kérdését meghányjuk-vetjük !

Hzt pedig, hogy ki a „félrecsapott sipkájú aszfalti hős”, nem merem *az* uraktól megkérdezni, nehogy – nagyon zavarba jöjjenek.

Azt hiszem, hogy minden erősebb ítéletű magyar úgy van ezeknek a lármás demokrata-radikális írásoknak a megítélésével, mihelyt magyar, főleg politikai kérdéshez szólanak hozzá, mint én idekünt az ütegemben a vackor körtével.

Most, ezekben a vérhasas időkben, amikor a legnagyobb erőfeszítéssel s a legszigorúbb rendelkezésekkel is nagyon nehéz a legénység egészségét épségben tartani, a napokban vackor körtével telt zsebbel jött haza három emberem.

A szükséges kikötési (bár el van tiltva) és egyéb hasonló dolgokkal való sűrű biztatás mellett, megmagyaráztam nekik szép szóval is azt, hogy mit jelent ilyenkor az éretlen, vad

gyümölcsnek az ütegbe való behurcolása, amikor az egészséges gyomornak is nehéz megküzdenie a körülötte settenkedő bacillusokkal. Dehát szegényeknek nagyon kevés még a fogékony-ságuk az egyén higiéniját illetően, mert kevés a hozzávaló neveltségük. Amirol pedig nem ők tehetnek.

Epp ilyen hadilábon állnak ezek a radikális írások is a társadalmi higiénijával és a hozzá szükséges, apáról-fiúra szálló helyes politikai érzékre való neveltséggel. Amiről ők szintén nem tehetnek.

írhat ugyanis valaki akármilyen szépen, szellemesen, lehet *csupa* ötlet, de *ha* hiányzik belőle *valamely fajjal szemben az* a benne és általa élés adta ösztönösség, amit csak a közös és szoros vérkapcsolat szül és táplál, egészséges ösztönnel hozzá nem szólhat a vérbelileg rá nézve idegen faj sorsának kérdése-
seihez, még ha érzésben és kultúrában ahhoz tartozónak vallja is magát. A politikai érzéket ugyanis nem lehet megtanulni, nem lehet tudatosan elsajátítani, azt csak *vérbeli* asszimilálódás útján lehet megközelíteni és átöröklés során megszerezni.

Minél messzebbre nyúlik vissza ez az átöröklés, annál finomabb ez az ösztönös politikai érzék (feltéve, hogy az egyedek úgy szellemileg és idegzetileg, mint fizikumukat illetően egészségesek), annál több rezzenése közös az őt magához ölelő faj sorsával. Mint amilyen erős és általunk utolérhetetlen például a zsidók átöröklött, messze évszázadokra visszanyúló kereskedelmi ösztöne és érzéke.

Meg kell még itt jegyezni, hogy valamely beolvadó fajnak beolvadása természetesen annál könnyebben történik, minél nagyobb mértékben veszi el politikai érzékét, vagyis a maga fajiségéhez való ragaszkodás ösztönét. Mert úgy-e, ha nem vesztené el, nem olvadna be a másik fajba.

A tétel természetesen fordítva is áll: Minél nagyobb fokú a beolvadás, minél erősebb a beolvadási szándék, annál gyengébb a beolvadó egyedek politikai érzéke és az idevágó kérdésekkel szemben való objektivitása a beolvadás tartama alatt. Elsősorban áll ez az olyan fajra nézve, amely helyes politikai ösztönt még csak ez után a *vérbeli* beolvadás után fog örökölhetni, minthogy eddigi apái nem tartozván önálló politikai életet élő fajhoz, politikai érzékkel egyáltalán nem rendelkezettek és

nem is rendelkeztek. Olyan ember pedig nincs a világon, aki a helyes politikai érzéket átöröklés híján a kisujjából szophatná.

Helyes politikai érzék alatt értem az objektív altruizmusnak azt a fokát, azt az állapotot, amelyben az egyén a hozzá, bizonyos körletben (például faj) vérbelileg közelálló boldogulásának feltételeit ösztönszerűleg felismeri, helyesebben megérzi és azok érdekében belső ösztönétől kényszerítve – sokszor a maga egyéni érdeke ellen is – cselekszik.

Hz objektív altruizmust megkülönböztetem a szubjektív altruizmusnak (amely csak látszólag, felületesen nézve altruizmus) attól a nemétől, amellyel a zsidók legnagyobb, különösen kulturáltabb részénél találkozunk, akik minden nyomorgóban és proletárban önmagukat és elnyomott őseiket sajnálják és azok régi elnyomatottságáért igyekeznek öntudatlanul is mindenkin bosszút állni, amidőn a kikapart elnyomott (sokszor nem is elnyomott, de erőnek-erejével azzá avatott) médiumot a meglevő társadalmi rend ellen bujtogatják.

De hogy visszatérjek a radikális politikai irodalmi vackor körtékhez, bizony azok már a háború előtt is sok társadalmi hasmenésben voltak ludasok. Sok visszavonásnak, sok békétlenségnek voltak az okozói. Nagymértékben hátráltatták a magyar társadalmi rend konszolidálódását, főleg a magyar középosztály összeforrását. Ma pedig a háború harmadik esztendeje után, amikor a sok nélkülözés, a folytonos bizonytalanság a gyengébb lelkűek idegzetét aláásta, kishitűséget, bizalmatlanságot oltott beléjük, ezek az írások sokszoros mértékben egészségtelenek és veszélyesek.

A legutóbbi időben ugyan mintha bizonyos változás állott volna be a tenorjukban. Mintha elvesztették volna fölényes, cinikus hangjukat. Idegesek, kapkodók és haragosak lettek. Mint akik a nagy demokratiko-radikális tivornya után, ahol előre ittak a medve bőrére, másnap kaccenjammeres fővel már nem látván olyan rózsásnak a maguk részére kisajátított világot, dörmögnek és káromkodnak. Pedig nem történt semmi más, minthogy az Új Világba (Új Magyarországba) aranyért, gazdagságért és hatalomért a könnyű hódítás kalandor vágyától elterelve áthajóztak kikötven a parton, – szembe találták magukat az őslakókkal: egy egységes, erős kultúrájú konzervatív magyar táberral, amely a magyarság szentélyeiben illetéktelenül koto-

rászó kezek körmére koppantott nagyon türelmesen egy – nagyon heveset.

Érdekes, de egyszersmind jellegzetes jelenség, hogy valahányszor a mi fegyvereink győzelmét hirdeti a távíró, elhalványodnak, elhalkulnak, fanyalognak ezek az új honfoglalók, mintha kellemtlenül éreznék magukat. Mihelyt azonban az ellenség ér el jelentősebb sikert, nyomban megjön a hangjuk, ágálnak, lármáznak, mint akik elemükben érzik magukat. Kik vannak jelen legelőször minden nagyobb vasúti szerencsétlenségnél, minden katasztrófánál? Nem a mentők, hanem a prédára lesők, a fosztoatók.

Aki figyelemmel kíséri ezeket a társadalomellenes, a dekadencia bacillusait terjesztő írásokat, hamar rájön, hogy ezek hosszú évek sora óta ugyanabból a műhelyből kerülnek ki, ugyanabban a konyhában kotyvasztja őket a magukat szociológusoknak és nyugatosoknak nevező, törtető tollforgatóknak \ugyanaz a csoportja.

A legkülönbözőbb politikai, társadalmi és irodalmi jelszavak formájában terjesztgették bomlasztó piluláikat és tartották állandóan' izgalomban a magyar társadalmat már majnem két évtized óta, amíg legújabban el nem érkeztek a magyarságra két legveszedelmesebbhez: az általános titkoshoz és a különbéke burkoltan, békemozgalom alakjában terjesztett alávaló gondolatához.

Nézzünk egy kissé szemébe ezeknek a hamisbéke-bacillusoknak. Tegyük talán egynéhány kérdést egymáshoz.

Aki magyarul írja meg ezeket a békére kínálkozásokat, remélheti-e jóhiszeműleg, hogy azokat valaki más a magyaron és szövetségeseinken kívül széles e világon észreveszi és elolvassa? De tegyük fel, hogy az ellenség nálunk is számon tartja a dekadens jelenségeket. Vájjon aki harc közben az általa többször felajánlott békét visszautasító ellenfelének tovább nyújtogatja a kezét szövetségeseink háta mögött, holott biztos tudja, hogy azt ismét vissza fogják utasítani, kiben erősíti nagy mértékben a győzelmi tudatot? Kiben ébreszti azt a hitet, hogy csak egy kissé kell még kitartania és lába előtt fog heverni békülékeny ellenfele?

Az ellenségben tehát kínálkozásával a háborút hosszabbítja. Oktalanul kitolja a békekötés lehetőségét, vagyis tulajdonképpen a közeli békének legveszedelmesebb ellensége.

Hogy ez a leveretés még nem történt meg a sok kínázkodás dacára sem?

Ez nem lehet a radikális békelovagok mentsége, mert tudvalevőleg Hindenburg és a harcoló magyar baka nem tartozik a radikális-demokraták közé.

De nézzük ezeknek a rothadást terjesztő írásoknak a hatását befelé.

Tegyük fel, hogy mi idekünt a fronton bírálat nélkül magunkévá tennők a mindenáron való azonnali béke gondolatát – pedig, úgy-e, nekünk sokkal nagyobb megváltás volna a béke, mint ezeknek a budapesti kávéházi demokrata békekibicéknek – és összepakkolva hazamennénk, nem törődve azzal, hogy az oláh hamarosan utánunk lépegetne fel Budapestre. Istenem, milyen biztos helyen ülnének akkor már ezek a békelovagok Berlin valamelyik kávéházában!

És vajjon az orosz nem azért takarodott-e ki Galíciából, a németek nem azért foglalták-e el Rigát aránylag kevés erőfeszítéssel, mert a jámbor orosz bevette békevigécei bacillusait és hazament tőle? Mert bizony a háború tartama alatt a béke hangos lovagjainak felcsapott illetéktelen demokrata vigécek bármely országban éljenek is, az ellenség érdekében dolgoznak, – ha öntudatlanul is – az ellenség győzelmét segítik elő az összetartásunkat (világért sem az ellenség összetartását és kitarthatását) bomlasztó munkájukkal.

Mit jelent továbbá annak hangoztatása zsidó íróink részéről, hogy a magyar már elérte minden hadicélját, tehát oktalanság tovább harcolnia? Kössön talán különbékét? Nem merik kimondani, de minden érvelésüknek ez az elhallgatott konklúziója. Mert hiszen másként nem vonhatja ki magát a hadakozó felek közül a mai helyzetben, minthogy a német hadsereg leveretése nélkül Anglia és Amerika most még nem akarnak békét kötni.

Mit jelent annak hangoztatása, hogy a „magyar hősködők pour le roi de Prusse dolgoznak”? Mit jelent az, hogy „Magyarország egységes állásfoglalásával siettesse a békét”, vagyis gyakoroljon nyomást a németsegre és „tegye lehetővé”, hogy a németek békevágya érvényesüljön?!

Óh ti kalmár lelkek! Hát az a hetven derék württembergi halott bajtársunk nem a székely határt védte-e a Cosna-hegy elfoglalásakor a napokban is? Nem a ti bőrötöktől tartotta

távol és dobta vissza a hurrázó oláh bandákat, éppen úgy, ahogy mi védtük annak idején Ivangorod alatt Hindenburg hátát és Szilézia határát? Hát amikor a németek Rigát elfoglalják, nem Magyarország feldarabolásának lehetőségét üzik mind távolabb és távolabb? És valahányszor újból fejbeverik az orosz, a szlávosság összeforrasztóját, a jövő Magyarország fennállásának ma már egyetlen fenyegető veszélyét, nem a következő magyar generációk mind szabadabb és nagyobb arányú fejlődésének útját egyengetik-e?

Mert, amint ma a magyarság, amikor szabadságáért, jövő nagyságáért hullatja véré, ugyanakkor a németesség győzelméért, mint szabad fejlődése zálogáért is küzdelembe viszi minden erejét, épp úgy a németesség, amidőn szabad fejlődésének vág utat hatalmas kardjával, ugyanakkor a magyarság szabadságának biztosítékait is lerakja a szlávossággal és az oláhsággal szemben aratott minden győzelmével.

Hagyjuk azonban a bajtársi és szövetségi hűséget! Hagyjuk a nemzeti és faji becsületet! Ott, ahol a helyes politikai érzéket teljesen a kereskedelmi ösztön helyettesíti, ezek a fogalmak, mint még recipiálatlanok, csak cinikus mosoly tárgyát képezik.

Hadd üljünk le az önök asztalához, uraim! Ennek alátámasztó oszlopa a történelmi materializmus puha fájából való és térítőjét hasznossági belátásnak, vagy célszerűségi hasznosságnak, vagy ki tudja minek nevezik, mint az önök bölcsességét. Nem veszik azonban észre az urak, hogy még a világfelfogásukat eredményező filozófiai alapige is kereskedelmi eredetű és vonatkozású?

Vajjon mit mond a belátás, mit mond a célszerűség, mit a hasznosság?

Tegyük fel, hogy a mi szövetségünkben minden nem német faj most azonnal összefogna és „nyomást gyakorolna” a németeségre abban az irányban, hogy kösse meg rögtön a békét, úgy amint az ántánt diktálja. Mi lenne ennek a közvetlen következménye? Dehogyan a békekötés? Még nagyon sokára nem!

Az első hatás a német győzelmi akarásból származó erőnek devalválódásában jelentkeznek, elsősorban a nyugati fronton, ahol a legerősebb az ellenség nyomása, ahol a győzni akarásnak

csak heroikus magassága tudott eddig is ellenállni a franciák és angolok gigászi együttes erőlködésének. És hogy mit jelent a győzni akarásnak, a győzelembe vetett hitnek megingása csak egy hadosztály keretén belül is, csak az tudja megítélni, aki idekünt él. (Csak egy éjszakára . . . !) Jelenti pedig a legbiztosabb áttörést. Jelenti ezreknek, tízezreknek a pusztulását. Jelenti a leverést. Ez a győzniakarás és bizalom pedig nagyon nagy mértékben függ mindenki lelkében a hazuról jövő hangoktól, az otthon maradtak bizalmától vagy kishitűségétől.

A nyugati front megingása és áttörése pedig elkerülhetetlenül vonná maga után a német csapatok elvonását a keleti és délkeleti frontról a német határok védelmére és jelentené egyúttal Magyarország előzönlését az orosz és oláh hordák által a legrövidebb időn belül. Mert hisz az olasz határról aligha tudnánk csapatokat elvonni. Ne felejtsük ki továbbá számítá-sunkból egy megindult lavina esetén a monarchia különböző nemzetiségeinek várható viselkedését sem, akiket ma jórészen mind a nagy német mumustól való félelem tart féken.

Ki állna akkor szóba velünk, naiv és hitesegett kínál-kozókkal?! Ki emlékeznék akkor az egységünk megbontása végett nekünk tett csalóka ígéretekre?

Hamar elérne végzetünk, amely mindenkit elér előbb vagy utóbb, aki alkuba bocsátja a becsületet és nem a maga bátorságával és okosságával, hanem pénzével és ravaszkodásával igyekszik jövőjét biztosítani. A népek és fajok érintkezési területe nem hetivásár! A jövő generáció, amennyiben nem szolgafaj sarjadéka, apától nem pénzt, nem csalafintaságot, hanem heroizmust és becsületet kér örökségül !

Nálunk háborúra uszítók tehát nincsenek, ha csak azoknak nem tekintjük ezeket a radikális békevigéceket, amennyiben kintásra és a háború továbbhúzására ösztönzik az ellenséget a maguk munkálta gyengeségünk állandó mutogatásával.

De igenis vannak összetartásra, kintásra és becsülettel való helytállásra buzdítói a magyarnak! Mert minél nagyobb az összhang úgy befelé, mint szövetségeseink irányában, minél szilárdabb és megingathatatlanabb a kintásunk ellenségeinkkel szemben, annál hamarabb megjön az ő békekedvük is, annál közelebb hoztuk a háború végét.

Ezt a magatartást parancsolja nekünk a józan ész minden szava, a jövő magyar nemzedék érdeke, becsülete és ezt követeli tőlünk áldott emlékü, elesett hőseink minden csepp vére!

De talán messze kalandoztam. Mert hiszen erős meggyőződésem, hogy ezekben az urakban végtelen kevés képesség van arra nézve, hogy objektív ítélettel kövessék politikai és társadalmi állásfoglalásuk esetleg beálló pozitív következményeinek továbbterjedő hatását. Erős meggyőződésem, hogy idegen vérük és ösztönük által korbácsolva öntudatlanul rombolnak és bujtogatnak dekadens írásaikkal. És mint a rossz gyermek, ha olykor-olykor tetten érik, hirtelen a hátuk mögé rejtik a tűzcsóvát, amellyel nevelőapjuk házának tetejét akarják állandóan lángba borítani, közben azonban azt gondolják magukban: majd kilesünk egy vigyázatlanabb, egy kedvezőbb alkalmat a gyújtogatásra !

Ilyen kedvező alkalomnak ítélték a háború utolsó szakaszát választójogos mániájuk megvalósítására. így okoskodtak: a magyarság legerősebb és leggerincesebb fiatal tagjai most legnagyobb részben kint küzdenek a granicon. Nagy részük már el is esett. Most van tehát a legjobb alkalom arra, hogy a radikális választói jog keresztülerőszakolásával megtörjék a magyarság ereje és a vezetőszerp a nemzetiségek és az arra illetéktelen elemek kezébe sikolják át. Most van a legkedvezőbb alkalom az új választások megejtésére is, amikor kevesen vannak *odahaza*, akik a magyar népet az őt fenyegető veszélyről felvilágosíthatnák.

De a választáshoz kortesszólások is kellenek ám! Mit unt tehát meg vajjon legjobban a nép? A háborút. Mit óhajt mindenki kivétel nélkül? A békét.

Elő tehát hamar a békemozgalommal !

Hogy ez megbonthatja a határon harcolók sorait, meggyöngheti kitartásukat, erősítheti az ellenséget? Annál jobb! Annál hamarabb törik meg a magyarság ereje és eljöhét az általános titkos útján az ő hatalomhoz jutásuk. Mert ez a végcél. A számításuk annyiban helyes, hogy a háború hosszú tartama, nagy nyomorúsága által sanyargatott éhező nép arra adja majd a szavazatát, aki a háború dúlása közben melléje állva, a fülébe duruzsolja: nézd, azok ott a háborúra uszítanak, de én, a te

szerelmetes lovagod, velük szemben a béke apostola vagyok!
Üvölsük tehát együtt, hogy kenyeret és békét!

Egy dolgot azonban figyelmen kívül hagytak, kedves uraim, üzleti kalkulációjukban. Azt, hogy az öntudatos magyarságnak annyi vérveszteség után, a háború három évének idegeket megőrítő fergetege után is elég ereje van még ahhoz, hogy egyszerre küzdjön meg külső és belső ellenségeivel – ha a magyarok Istene is úgy akarja! És bizonyára úgy akarja!

Harctér, 1917. szeptember 6-án.

Csak négy kerülettel több ...

Mondta Vázsonyi úr megbízottja Kolozsvárott. Csak négy kerületet nyernek Erdélyben az oláhok, többségre jutván a készülő választójogi törvény jóvoltából az eddigi törvénnyel szemben.

Bagatel ügy. Potom dolog. Ilyen semmiségen csak nem ütközik meg a nagylelkű magyar! Amikor ellenértékképpen megkapta – Vázsonyi Vilmost miniszternek.

Négy kerületet már most beismernek. Ezt maguk csinálták így, szándékosan. Tegyük fel – bár az ellenkezője természetes –, hogy tényleg annyival szándékoznak megajándékozni az erdélyi oláhságot, amennyit bevallottak, amiről tehát bizonyossággal tudomásuk van.

De vajjon még hányról nincs tudomásuk, akár tudatlanság, akár szándékos elhallgatás formájában, amelyek a most sebtében, hevenyészve összetákolt statisztikai számok sokszor megbízhatatlan forrágatagából csurrannak és csöppennek majd az oláhok részére.

Mert úgy-e a gyarapodásnak az iránya a választói jognak minden újabb kiterjesztésével nem a magyarság, hanem az oláhok felé halad. Bizonyoság rá a bevallott veszendőbe menő négy kerület. Tehát minden elnézés, minden felületes elhamarkodás, minden jelszavak hátán való nyargalás, főleg pedig a minden körülményt szorongva mérlegelő magyar faji érzésnek – mely mint a legérzékenyebb barométer lüktetőén jelzi az Erdélyben jelentkező és állandóan aktuális veszedelmet– minden meghibbanása és ennek a magyar vérből fakadó ösztönös faji érzésnek *teljes hiánya* csak az oláhoknak kedvezhet és a „csak négy kerülettel több” hiteles híradás megcáfolhatatlanul mutatja, hogy nekik is kedvez. Pedig ez még csak a kóstoló!

Szavalthatnak ezzel szemben arról, hogy. milyen sok „előnye van” annak „ha minden társadalmi irányzat a parlamentben fog mérkőzni, a helyzet tisztulni és enyhülni fog.”

Ezt a pozsonyi népgyűlésen mondták el Ausztria tőszomszédságában, ahol az általános választói jog alapján bejutottak között a helyzet annyira „enyhült és tisztult”, hogy a sor ma már a zápfogakon van a „mérkőzők” között.

De mondott Batthyány úr Pozsonyban egyebeket is: „S ha majd a parlamentben megvívjuk elvi harcunkat, ha majd szemtől-szembe állunk, majd bebizonyítjuk igazunkat, összehasonlítva például a nemzetiségi tekintetben legliberálisabb Észak-Amerikával a mi viszonyainkat. Ott az állam nyelve az angol, a nemzetiségeknek az összeséggel szemben semmi „nyelvi engedményt nem ad az állam”.

Mért akarnak belőlünk minden áron Amerikánál is amerikábat faragni és miért éppen az oláhság előnyére – ezt igazán nehéz megérteni.

Elteltekve azonban attól, hogy ilyen önképzőköri stílusban hiába akarná majd Batthyány úr a nemzetiségeknek „bebizonyítani az igazát”, mert azok képviselői iskolát járt és idegen faji érzéstől áthatott emberek és a parlamentben tudvalevőleg nem a szóáradat, hanem a szavazatok aránya dönti el majd, hogy miből lesz törvény és miből nem, mondom, mindettől eltekintve a sok „majd így, majd úgy”-gyal szemben, amely be fog következni, ha – „enyhül és tisztul” – csak egy pozitívumot látok: azt, hogy az oláhság már ma négy kerületet könyvelhet el Erdélyben erősbödésének és izmosodásának útján Vázsonyi úr jóvoltából a magyarság rovására.

Csak négy kerülettel több!

Nem is olyan régen, a háború kitörése előtt, amikor a le nem gázolt Románia vicsorgatta még felénk a fogát és kínálkozott Berlin felé, amikor a még nem kompromittált oláh fiiohenzollern nehezedett velünk szemben az oláh követelések mérlegébe, az akkori felelős magyar kormány a legnagyobb erőfeszítéssel háríthatta csak el a maihoz képest százszorososan nehezebb helyzetében a magyarság hatalmi helyzetét fenyegető veszedelmet. Amit ígért az oláhoknak, egy néhány ember konchoz juttatása, egynéhány korona az oláh egyházaknak, távolról sem érintette a magyarság hatalmi pozícióját.

Hogy röpködtek akkor mégis a hazaárulás és egyéb hasonló értékű kifejezések a demokrata sajtóban. Egyik részük azt kifogásolta, hogy mért áll szóba Tisza az oláhokkal, másik részük pedig azért agyarkodott, hogy mért ígér nekik ilyen keveset

Erős meggyőződésem, hogy ezeket a közös demokrata-radikális műhelyből származó, ugyanazzal a céllal, mégis a legellentétebb tárgyi konklúzióval harcoló írásokat a *világosság terjesztésének cégére alatt* egyenesen a magyarság helyes politikai érzékének és ítélőképességének *lerontására* írják – nem kis eredménnyel.

Ma semmi külső kényszerítő körülménnyel sem állunk szemben. Oláhország csizmánk sarkát nyögi és az áruló Hohenzollern Oroszországban bujdosik. Berlin sem követeli az oláh engedményeket.

Ha egykissé szétnézünk magunk körül, látjuk a rohamozó francia tömegeket Elszász, az olaszokat Trieszt birtokáért. Látjuk, amint a vigyorgó angol a német gyarmatok megtartásáról ábrándozik és örül minden újabb ír felkelésnek, mert annyival több alkalma van az írek kiirtására. Látjuk Németországot, amint csodálatos céltudatossággal nyújtja ki kezét mindig újabb német területek és a német gazdasági érdekeket háború után szolgálni hivatott útirányok felé. A leverte Oláhország és Szerbia még mindig területi gyarapodásról álmodoznak. Hozzátartozóan és fajiságának élő Bulgária pedig csak a napokban jelentette ki, hogy Dobrudzsát és Macedóniát, amelyet bolgár vér árán szerzett meg, nem hajlandó kiadni a kezéből.

Hát a lelkes magyar harcosok serege? Akiket fajiságukból fakadó belső lelkiismereti kényszer vitt ki és tart kint a fronton?

Ők is azt hitték, amidőn az oláhokra vetették magukat, hogy Oláhország leverésével elapad a hazai oláhság velünk szemben történő erősödésének a forrása. Hogy utat vágtak kardjukkal az erdélyi magyarság lélekzethez jutásának. Hogy most már abba a helyzetbe került fiainak pazarul ömlő vére árán a magyarság, hogy nemzetiségeivel szemben minden hatalmi eszközt a kezébe ragadva, külső erők kényszerítette alkudozások nélkül nyíltan kimondhatja, hogy aki minden hátsó gondolat nélkül a magyar politikai nemzet keretében vele megy, azt istápolja, de aki a magyar faj szupremáciájának gondolatát nem teszi magáévá,

azt a magyar nem kényszerül már többé megtúrni a maga kebelében.

Így a harcosok. Az elesettek. De Vázsonyi úr belenyúl a magyarság itthon hagyott kabátjának a zsebébe és négy magyar kerületet dob oda az erdélyi oláhoknak. Nesztek. Erősödjetek.

Annyi kiömlött magyar vér, annyi fellobbanásában világot hódító magyar hősiesség tehát ide vezetett? Ma amikor mindjobban közeledik a vég, amikor óráról-órára közelebb jut a magyarság ahhoz, hogy hősi erőfeszítésének minden gyümölcsét learathassa, most dobja el a hatalom és vezetés eszközeit a kezéből? Most erősíti önszántából belső ellenségeit?

Ha azt mondták volna, hogy négy kerületet hódított el az erdélyi magyarság az oláhoktól, annyi áldozat, annyi győzelem után az is kevés volna ! De ennek az ellenkezője!

Vajjon nem a dekadenciának, nem a leromlásnak és a helyes politikai érzék lassú elsoványodásának legbiztosabb előjelei-e ezek? Mintha valami lassan emésztő idegen mérge folydogálna a nemzet szervezetében körös-körül, amely töri, mossa, morzsolja a magyar fajiság nemzetfenntartó tulajdonságait és energiáját. Megragadja a cselekvő kezét, ha az a magyarság érdekében mozdul meg és segítségére siet, ha a magyar nemzet épületének pilléreit döngeti.

Csak négy kerülettel több az oláhság javára!

Amikor a tölgyesi szorosban a határszéli oláh falvakat kiürítettük – ezek lakói vezették az oroszokat a nehezen járható hegyek között – sokszor elnéztem őket, amint apró, egészséges, szép pufók gyermekeikkel megrakott szekereiket teljes lelki nyugalommal lassan Borszék felé hajtották. Minden szekér körül a birkának és szarvasmarhának egész légiója rajzolt, amelyek nagyrésze bizony az elmenekült, vagy legyilkolt székelyek jószágáig volt valamikor. Jámborul kínálgatták túrójukat, sajtjukat és bizony tisztában voltak az árakkal.

Nem sokkal később aztán elém vetődött egy összeaszott, viharvert, megtörött székely gazda. Belülről jött, Borszék felől. Félve mutatta meg igazolványát, nehogy elvegyem. Eljött, hogy még egyszer megnézze a Corbului völgyben levő háza tájkát. Mellette egy rongyokba csavart, elgémberedett, a rongyokból imitt-amott kifehérlő gyermekleányka egy kis batyut szorongatott a kezében. Ez volt mindenük.

Úgy fáj a szívem, amikor rájuk néztem. Mindent megpróbáltam, hogy az öreget eltérítsem szándékától. Még hosszú út állt előttük és tudtam, hogy a legszomorúbb kép vár rájuk. De az öreg nem tágtított. Mindene itt maradt meneküléskor, hát legalább az udvarát lássa még egyszer viszont ebben az életben!

Ez a két kép mutatja a székelység és az erdélyi oláhság mai helyzetét leghívebben. A merre csak néz az ember Erdélyben utaztában, virágzó oláh falvak – melyek az oláh betöréskor nem szenvedtek, hanem gyarapodtak –, nagy marhacsordák mindenütt, amelyeket oláhok legeltetnek, de romokban heverő székely községek és az elpusztult székely magzatok egész légioja.

Minden célravezető kormányzati eszköznek igénybevétele, minden hatalmi előnynek okos kihasználása, az oláh iskolák államosítása, ipartelepek, bankok alapítása, vasutak építése – minden magyar energiának egyesítése és megfeszített munkája szükséges ahhoz, ha csupán csak ci háború előtti erőviszonyt akarjuk is helyreállítani.

És ekkor Vázsonyi úr a magyarság zsebébe nyúl és négy magyar kerületet dob oda az oláhoknak. Nesztek! De rám szavazzatok!

Teszi pedig mindezt nagyon kedélyesen. Hisz nem a magáéból adja. Egyszerűen odaszól a mindenféle demokratizmus, radikalizmus, pacifizmussal agyon preparált Magyar Miskának, aki a fejéhez vagdalt mindenféle izmustól már azt se tudja, hogy leány-e vagy fiú. Nézd, édes fiam, Magyar Miska! Közeledik a tél. Neked jó meleg téli kabátod van, mert gondos szüleid voltak. De erről a Romulusz fiúról nem gondoskodtak úgy a szülei. Pedig milyen szép fekete szeme van, milyen hízelegve mosolyog rám és hogy csöpög a nyála a szép kabátod után. Ahhoz, hogy elvegye, se nem elég erős, se nem elég bátor. Adjuk tehát oda neki azt a kabátot. Az egyenlőség és testvériség szent eszméje is azt parancsolja, hogy eddig neked volt, most hadd legyen neki! Ha esetleg nem tudnál helyette másikat szerezni, adok majd kárpótlásul egy – demokrata vajjas kenyeret. Erről pedig már Andrassy és Apponyi bácsi is megmondta, hogy – világáramlat és hogy nem lehet neki ellentállni.

Budapest, 1917. október 4-én.

Pénz és hatalom.

Azt mondják a lélekbúvárok, hogy az ember lelkivilágának két rétege van. Egy tudatos és egy tudattalan.

H tudatosba engedi bejutni mindazokat az elemeket, amelyek neveltetésének irányával, erkölcsével, meggyőződésével és érdekeivel megegyeznek. Viszont a tudattalanba számúzi, hajszolja mindazokat az erőket, amelyek a fentiekkel ellentétes irányúak.

Ezek a számúzott erők azonban állandóan dörömbölnek börtönük falán. Állandóan lázadznak az elnyomatás ellen es bebocsátást követelnek a tudatba. Ahová a legkisebb nyitva felejtett résen azonnal be is surrannak, akárhányszor kidobják onnan ismét őket.

Ez utóbbiak többnyire átöröklött és az ösztönből táplálkozó erők. Ilyen a faji érzés, a nemi ösztön, a kapzsiság, az anya gyermekszerete stb., ha elfojtják őket.

Ezeket tudva, gyakran eltűnődöm azon, hogy vajjon milyen szerepe volt Rennenkampff és Stürmer tragédiájában az ő német származásuknak? Hogy vajjon Potiorek agyvelejébe és terveibe, amidőn a szerbek ellen vezette hadait; nem markolt-e bele állandóan a tudattalanba számúzott szláv faji érzés, be-besurranva a tudatba valamelyik álmatlan éjszakán, vagy olyankor, amidőn tükörbe nézett. Nem változtatta-e ez a lázadó számúzott

amire az elhatározássá érlelődött?

Ugyanezek a gondolatok vesznek körül akkor is, amidőn mai és háború előtti posványos közállapotainknak, vagy a közben végbement nagy vagyoneletolódásoknak egyik ható tényezője, illetve passzív szemlélője, a zsidó Csemegi alkotta büntető-törvénykönyvünk felé fordul a figyelmem.

Mennyi magyar energiának elkallódását, *mennyi magyar vagyon elpusztulását* vonta maga után például az a körülmény,

hogy Csemegi *a testi sértéseket túlszigorúan* bírálta el. Es pedig akkor, amidőn a legtöbb testi sértés spiritusz rektorát, az alkoholt, az állam maga adja pálinka alakjában áldozatainak.

Figyeljük meg ezzel kapcsolatban, hogy a zsidó faj se nem verekszik, se alkoholt nem fogyaszt, hanem méri az alkoholt a falusi korcsmákban a más fajúak részére.

A testi sértéseknek 80%-át az alsóbb néposztálynál nem gonosz indulatú, hanem erős, bátor, vérmes emberek követik el, rendesen az alkohol által túlfűtött állapotban. Azok, akikre a nemzetnek békében, háborúban, szaporodásban tulajdonképpen szüksége van.

Már most gazdaságos dolog-e az alkohol által bűncselekményre hajszolt, rendesen legerősebb tagjait a fajnak, *túlhosszú szabadságvesztés* büntetésekkel *kivonni* a nemzet vagyonosodásának és szaporodásának a köréből?

Még feltűnőbb büntetőtörvénykönyvünk *enyhesége* és hiányossága a *csalás*, az *uzsora* és a hasonló bűncselekmények elbírálásánál ugyanakkor, amidőn a testvérbűncselekményt, a lopást és körét aránylag nagyobb szigorral sújtja. Majdnem *elnéző a csalással szemben*, amidőn meghatározza; majdnem *biztatóan hat a hajlamosokra*, amidőn hiányosan definiálja.

Az egyik fajnál a magánvagyon nem respektálása erőszakos formában (lopás, rablás), a másik fajnál fondorlatos formában (csalás, uzsora) jelentkezik.

Általában a lopást aljasabb, megvetendőbb bűncselekménynek tartja a tanult köztudat, mint a csalást. Hogy ennek egyik főoka abban rejlik, hogy a *kalmár fajok* – akikhez a tollforgatás mindig közelebb állt, mint a *földművelő fajokhoz* – érvényesítették ez irányban befolyásukat, az bizonyosra vehető.

Magam részéről azonban a csalást *etikailag sokkal alantásabb, sokkal megvetendőbb* cselekedetnek tartom, mint a lopást. Miért?

A lopást a legtöbb tolvaj egy pillanat hatása alatt határozza el, hirtelen támadt lelki gyengeség, a megfontolásnak hirtelen támadt kintrekedése következtében.

Ezzel szemben a csalást a legtöbb bűnös hosszas latolgatás, megfontolás, minden körülménynek, sokszor a büntetőtörvénykönyvnek figyelembevételével hajtja végre.

A lopásnak kleptomániába való gyakori hajlása amellett szól, hogy a lopás az ösztönösebb, ősi cselekmények közé tartozik, mint a csalás, tehát több a mentségé, mint ez utóbbinak-

Hiszen Rousseau, a mai forradalmárok és radikálisok ősapja, szintén kleptománikus volt.

A lopásban van valami gyermekes vonás. A ki nem fejlődött vagy félbenmaradt léleknek, a megfontolás hiányának a vonása.

A csalás viszont a legtöbb esetben nemcsak hogy kifejlett, de leggyakrabban az átlagot meghaladó szellemi képességről tesz tanúságot. (Ez alatt nem tehetséget, hanem mérlegelő, kalkuláló, életrevaló ész értek.)

A lopás tehát a fejletlenségnek, gyermekességnek, a csalás pedig a fejlett intellektusnak a bűncselekménye.

Már most hol marad a büntető törvénykönyvünk következetessége, amely a gyermek (fiatalkorú) cselekedetét egyébként enyhébben bírálja el, mint a felnőttét.

Vájjon ez a következetlenség a Btk. szerkesztője részéről nem ösztönszerűen célzatos volt-e? Vájjon nem a tudattalanba száműzött zsidó faji érzés éreztette itt észrevétlenül a hatását, anélkül talán, hogy Csemegi tudomást szerzett volna róla.

Figyeltem katonáinkat még békeidőben, önkéntes koromban. Javíthatatlanul loptak. Hiába tehát a törvény nagy szigora. És mindig volt a félrelépésükben valami a nép gyermekes csínytevéseiből. Akárcsak mikor a kis diákok gyümölcsöt mennek lopni valamelyik kertbe, bár a kicsapatás veszélye fenyegeti őket.

De hogy valamelyik a társát, akit könnyen meglop, meg is *csalja*, arra nincsen példa, *annál* sokkal *erkölcsösebb* valamennyi.

Figyeltem az embereket idekint a harctéren. Úgy lopni, mint például a német katona, senki se tud. De hogy valakit *megcsalna*, *annál* sokkal *becsületesebb*.

Hogy maga a nép erkölcsi szempontból hogyan ítéli meg például a rablást, talán legjellemzőbb a betyárvilág romantikája, amely ezt a bűncselekményt a lovagiassággal, gyöngédséggel, nagylelkűséggel együttesen tudja elképzelni. De hogy a csalást valamelyes erénnyel tudná valaki kapcsolatba hozni, azt hiszem, annak még a zsidó népköltészetben sem lehetne nyomára akadni.

Nem akarom ezzel azt mondani, hogy a lopás büntetésén enyhíteni kell. Egyáltalában nem. De hogy a csalást és a körébe

tartozó bűncselekményeket aránytalanul szigorúbban (drákói szigorral) kell elbírálni, mint ahogy azt a mi büntetőtörvénykönyvünk teszi, azt, azt hiszem, minden gondolkodó ember követeli, akinek a társadalmak egészsége iránt egy kis érzeke van.

Érdekes dolgokra akadunk továbbá, ha a bűncselekmények szóban forgó két rokon csoportjának a közre vonatkozó hatását kutatjuk.

A lopás és rablás mint őseredeti bűncselekmények a mai rendezett viszonyok között (a háborút nem számítom) nem túlságosan veszélyesek. Könnyen konstatalhatók, könnyen fölismerhetők és üldözhetőek. Leghatásosabb fegyver ellenük tulajdonképpen a műveltség terjedése.

A csalás, az uzsora és társai ezzel ellentétben a kultúra szülöttei. Felismerésük, üldözésük nehéz, aminek folytán terjedésük emelkedőben van.

Nagy része van ebben a terjedésben nálunk a Btk. idevágó enyhességének és hiányosságának is, amire nézve egy közhely a legerősebb bizonyíték, amely így szól: a kis tolvajok hurokra kerülnek, de a nagy tolvajok szabadon sétálnak.

A nép pedig, amikor ezt mondja, kis tolvajok alatt tényleg azokat, nagy tolvajok alatt pedig csalókat, uzsorásokat és panamista ka t ért.

Ez ma a közérzés Magyarországon. Ez a Csemegi büntetőtörvénykönyvének a hatása.

De hogy ennek a közérzésre és a minduntalan látott példák követésre való serkentésében milyen hatása van *egész társadalmunk fejlődésére*, azt látja és hallja az ember léptenyomon, ha nyitva tartja a szemét.

De tovább megyek. A csalásban látom ősapját a megvesztegetésnek, becsületvásárnak és mindenféle panamára való hajlandóságnak az egyén részéről a maga vagyonának gyarapítása céljából. Szóval mindannak az erkölcsi metelynek, amely ma úgy a közéletünkön, mint egész társadalmunk gondolkozásán rágódik.

Ma az a helyzet (nemcsak a háború alatt, de az volt már előtte is), hogy a becsületes emberek kezdik hitelüket veszíteni, nemcsak mások, de önmaguk előtt is!

*A minden eszközzel való vagyongyűjtést előmozdítani és iga-
zolni csörtető nyomdafestékes hadjárat, ha burkoltan is, de mind*

gyakrabban hozza a becsületesség fogalmát a butaság fogalmával kapcsolatba. A csalásnak és szélhámoságnak pedig – a zsenialitás fogalmával házasítván őket össze – lassanként megadják a teljes szalonképességet a Btk. elnézése és asszisztálása_ mellett.

* * *

A vagyon tehát együtt van.

Mi következik a gazdagság után? *A hatalom.*

Mi biztosítja a pénz hatalomra jutását? Az általános titkos választói jog.

Dehogy is a nép javára akarják ők ennek a jognak kiterjesztését! A néppel csak annyiban törődnek, amennyiben annak zsírján meggazdagodván, most a vállán akarnak a hatalom felé kapaszkodni.

Nézzünk egy kissé körül! Kik a szocialisták vezetői mindenütt? Nemcsak nálunk, de talán az egész világon?

Sehol se munkások! Hanem a nagytőke vigécei, ügyvédek, újságírók.

Kik a sztrájkok szervezői, a népgyűlések szónokai? És kik követelik legharsogóbban az általános titkost?

Ugyanazok. Miért? Mert mandátumhoz, az ország politikai vezetéséhez akarnak jutni azoknak szavazatából, akikből eddig éltek.

Kik a segítőtársaik?

Az összehalmozódott nagytőke. Mert bizony a rosszszagú pénznek mindenre kész zsoldosai ezek mindannyian. Továbbá a sajtó, mely a nagytőke intéseit követi, természetesen szintén zsoldért. Végül a nemzetiségek: az oláhok, tótok, szerbek, akik készséggel szövetkeznek mindenkivel, aki a magyarság országot fenntartó, ellenálló erejének megtörésén fáradozik.

Eszközük pedig ebben a munkában az a bomlasztó méreg, amit a sajtó és az irodalom segítségével a magyar gondolkodásába és erkölcsébe belopnak helyes ítélőképessége megrontására.

Nem tudok szabadulni attól a gondolattól, hogy végzetszerű összefüggés van Csemegi és Vázsonyi szereplése között.

Azt is Vázsonyitól tanultam meg, hogy van Magyarországon a magyartól elkülönült *zsidó pénz, zsidó vagyon*: „zsidó pénzen csinálnak antiszemita politikát”, hirdette egyik magyar pártról. (1913. február 19.)

Jól vigyázzunk! Ha idejében meg nem fogják a kezét, hazafiás frázisok görögütze mellett rántja ki ez a *zsidó fiskális* a gyékényt a magyarság hatalmi pozíciója alól radikális választójogi reformjával. Mert ha egyszer a magyarság kiadta a hatalmat a kezéből a nemzetiségekkel és a demagógiával szemben – mint a holló a sajtot a róka hízelgésére –, azt visszaszerezni már többé soha sem lesz képes.

Nagy áhítattal emlékezett meg a magyar sajtó a napokban arról, hogy Vázsonyi az egyik zsinagógában buzgón ájtatoskodott.

Nem érdektelen, hogy ugyanaz a sajtó, amely leborul minden *zsinagóga és minden rabbinus* előtt, nyomban szitkokra fakad, mihelyt *keresztény istentiszteletről vagy keresztény papról* van szó és gúnyosan vonogatja a száját, középkort emlegetve, ha *magyar hagyományba* ütközik. No, de hiszen ők a vallási türelemnek és elfogulatlanságnak született bajnokai.

Nézzük meg egy kissé közelebbről ezt a férfiút, akinek még ájtatoskodásairól is tudomást kell szerezniünk a magyar sajtó jóvoltából.

Magyarnak vallja magát, folyton hangoztatja. Talán táblát is hord a nyakában, amelyre fel van írva. De azt hiszem, a legutálatosabb *idegen típust* Magyarországon ma mégis ő képviseli. Talán azért is van szüksége a táblára.

Öntelt az önimádásig. Pökhendi az utólérhetetlenségig és hiú a betegségig. Sérteget kifogyhatatlanul jobbra-balra, de elégtételt soha senkinek még nem adott. Köpköd mindenfelé és ha kifogásolod, a bíróságra mutat, mert ő, aki elvből sérteget – elvből nem ad elégtételt senkinek.

Hát magyar típus ez? Van ebben az emberben csak egyetlen magyar vonás? Nincs. Mint ahogy egyetlen csepp magyar vér sincs az ereiben, se német, se szláv, se román. Amely vércseppek mindegyike nem a mindenáron való érvényesülés, a pénz és hatalom után korbácsolja azt, aki ereiben hordja őket, hanem ahová tartozik, a faj, vagy nemzet *politikai önállóságának* kiküzdésére ösztönzi, *ha kell az egyén boldogulásának rovására is*.

Mindig szégyeltem magam, valahányszor Vázsonyi a magyarságát olyan nagyon aláhúzta. Mint ahogy szégyeltem magam egyik nagy német városba atlétikai versenyre érkezve, amikor az állomáson egy nemzetiszínű szalagos gyanús úr borult a

nyakunkba, mint az ottani magyarság állítólagos kiküldöttje. A németek fintorgatták az orrukát, de hazafias barátunkat nem lehetett lerázni a nyakunkról. Es hordta mindvégig – tüntetően – a nemzetiszínű szalagot. Később kétségbeesésünkre egy másik úr is csatlakozott hozzánk, szintén azon a címen, hogy magyarok vagyunk. Még feketekávé is akart nekünk fizetni a kávéházban. Figyeltem őket. Úgy tettek, mintha őket is csak magyarországi eredetük hozta volna össze. De minden jel arra mutatott, hogy leánykereskedők voltak.

Ők képviselnek felpántlikázva minket, magyarokat a külföld szemében.

Nem kérdeztem, de esküt lehet rá tenni, hogy mind a kettő előharcosa az általános titkos választói jognak.

Ma a külföld, ha Magyarországról és magyarokról van szó, csakugyan ezek után a Vázsonyiak után igazodik. Erről ugyanis a külföldi sajtóban dolgozó számos- fajrokonuk gondoskodik állandó nagy buzgalommal.

Szegény magyarok!

Ha frázisait nézzük: marakodása mellett a népet és a demokráciát emlegeti legkitartóbban immár a megunásig.

Csakhogy Vázsonyi uram, nem lehet ám a nép igaz szeretetéből egész a miniszterségig felvergődni ! Mert a nép megkövezi az igazi barátait. Erről mindig gondoskodnak az üzletük érdekében a nép ellenségei – éppen a Vázsonyiak.

Nincs is az ön táborában jó uram, a magyar nép egy igaz barátja, egy lelkében demokrata se! Ott a pénz szolgáljai, a kapaszkodók, az érvényesülni töretők gyülekeznek.

Mert a nép minden őszinte barátja csak undorral fordulhat el azoktól, akik a nép hiszékenységét és az altruizmus álarcát a maguk boldogulásának, gazdagodásának és hatalomra jutásának szekerébe fogják. Úgy nyúzni a népet, úgy kiforgatni mindenéből, ha karmai közé kerül, mint azt a *szocialista zsidó fiskális teszi*, arra talán még a középkori tengeri kalóz se lett volna képes. Igaz, hogy ez utóbbi nem követelt *annak, akit megnyűzött általános választói jogot*, hogy a szerencsétlen – rászavazhasson fosztogatójára. Csupán csak ez köztük a különbség.

„Napról-napra dolgozzunk, tegyük a szenvedélyek tüzes katlanává számukra *az országot*, itt békének, nyugalomnak egy

pillanatra sem szabad lenni” – tüzeli Vázsonyi a híveit. (1913, március 8.)

Megtették és teszik állandóan már két évtizede. Normális, nyugalmas időkben ugyanis a nagy vagyonok összeharácsolása nem olyan könnyű, mintha mindenkinek (a harácsolókat kivéve) el van terelve a figyelme a maga kis gazdaságáról, ügyes-bajos dolgairól és felkorbácsolt szenvedéllyel néz farkasszemet a szomszédjával. Ilyenkor az elvakított magyar azt se veszi észre, ha valaki a zsebébe nyúl.

„A mi hazánk mindazoknak a munkája, gondolata, cselekvése, alkotása, akik ezen a földön élnek és dolgoznak.” Hirdeti Vázsonyi. (1913. márc. 8.)

Hát itt van a különbség köztünk, magyarok és a Vázsonyiak között. Mert bizony a Lukácsiuk és Goga Oktáviának, a Jankuk és Supilok és a többi áruló munkája, gondolata, cselekvése nem a mi hazánk! Pedig ők is éltek, ők is dolgoztak ezen a földön.

De épen mert Vázsonyi úr hazája *ezeknek a munkája, ezeknek a gondolata is*, azért szolgáltatja ki olyan könnyű szívvel az általános választói jog útján az erdélyi magyarságot a Lukácsiuk és Goga Oktáviának *gondolatának*.

Mellesleg elhiszem, hogy amidőn *erről a földről* szaval, tényleg Magyarországot érti alatta. Bár Vázsonyi úr, amidőn *egymás között* vannak és azon a gyűlésen nagyon egymás között voltak (szegény jó Désy Zoltán mint magános sziget csak a jóhiszemű eszköz és áldozat szerepét játszotta ott), nagyon gyakran megesik, hogy *ez alatt a föld* alatt az egész földet értik, ahol fajrokonai eloszolva élnek.

Átmeneti hazájukról pedig ilyen hangon szoktak megemlékezni a radikális választói jog elismertebb harcosai, ha történetesen nem az agyonmaszlagolt néphez szólnak: „Az ugyan mindig szamárság volt, amikor bennünket, *intellektuálisukat* azzal vádoltak, hogy mi nem szeretjük a hazát. Mondom: *mit ne szerettünk volna mi a hazán?* Én sokszor megpróbáltam még hazaáruló koromban a józan *világpolgár, az* elfogulatlan marslakó, a csendes megfigyelő globetrotter szemével nézni *kis országomat*. Minél *idegenebb* szemmel néztem, annál jobban *meghatott igyekvésének* lendülete s *félszégességük bája*. Egyet nem lehetett tőlünk kívánni. Azt a fajta hazafiságot, mely *tárgy-*

talánul s alkalom híján szereti a hazát". (Ignotus: A hazáról, 1914. aug. 15.)

Milyen boldog lehet ez a *kicsi, félszeg magyar haza*, amikor a *globetrotter világpolgár* ilyen leereszkedőleg *megveregeti a vállát*. Aki csak bizonyos *alkalmakkor* tudja szeretni azt a bizonyos hazát. Akkor, amikor az neki *kényelmes vagy jövedelmező*.

Kötelességteljesítésről, áldozatról, önfeláldozásról *a* hazával szemben .. . milyen egészen más világba, más emberek közé való fogalmak ezek!

„Nem mint Helvécia hótakart tetői,
Nem nyúlnak oly magasra bérceid.
Tán szebbek a Provence daltelt mezői,
Mint dús kalászt hullámzó tereid;
Virág mit ér, mit ér a bérc nekem?
Hazát kíván, hazáért ver szívem!”

Éneklei Eötvös József.

Ugyanilyen rajongással ír Széchenyi István is a hazáról.

Lám, szellemóriásaink *„tárgyitalanul, alkalom híján”* is tudták szeretni hazájukat. Pedig akkor mennyire elmaradottabb volt az a *„félszeg”, „kicsi” haza*. Se a zsidók recepciója, se a polgári házasság nem volt még törvénybe iktatva.

De a haza fogalmát, mint eszményt, messze maguk fölé helyezték. Ha templomába léptek, megoldották saruikat és oltárára gondolataik és érzéseik legnemesebbjét hordták, alázattal hajtva meg fejüket.

Talán profanizálás részéről, hogy nagyjainkat egyszerre említem ezekkel a jelentéktelen kis kalmárokkal. Nem akartam őket ezáltal kisebbiteni, csupán a *két ellentétes erkölcsi világnézetet, a keresztény magyart* és a *néha magyarkodó, de mindig nemzetközi zsidót* akartam itt párhuzamba állítani, hogy az óriási összeegyeztethetetlen különbség szembeűnő legyen.

Mert igazán nehéz magyarokul elfogadni azokat, akiknek – hazátlanok lévén – a magyar nagylelkűen hazát adott és most ilyen hangon diskurálnak új hazájukról, amelyért *a magyar* ezer éven keresztül *annyi vért* áldozott.

Talán nem is abban van a veszedelem, hogy így gondolkoznak. Ez utóvégre a privát dolguk volna. De ügyeskedéssel, erős üzleti érzékkel és *sajtójuk segítségével egymást szalmaszálon*

nagy tehetségekké fújva, feltolják magukat a magyar intelligencia szellemi irányítójául. A kiknél az eszmegazdagságot a szavak ügyes táncoltatása, a meggyőződés mélységét a legmélyebb cinizmus, a gondolatok és érzések nemességét a fölényeskedő léhaság helyettesíti, korrupt, dekadens gondolkozásukat lassanként átcsőpögtetik kritikátlan és könnyen hívő magyar olvasóikba. Kiölik azokból a szellemi betegségek iránti ellenszenvet. Gúny tárgyává téve eddigi eszményeiket, meggyöngítik bennük az idegeneket asszimiláló erős faji érzést. *Kiássák, felszínre hozzák és kövérre hizlalják, ami dekadenciát csak körülötte találnak* (Ady Endre példája) és így lassanként a leromlás útjára vezetik.

Ezt a nivelláló, bomlasztó munkát végzik különben Európa minden keresztény társadalmában fajrokonai.

„Az az ember, aki *szeges korbáccsal* akar végigverni embertársain, aki mint politikai *szadista*, mások kínjaiban és szenvedéseiben találja gyönyörűségét, az az ember, aki a szegények és nyomorultak ellen *örjöng* és *tobzódik* és aki férfinak tartja magát a szuronyok mögül *nyelve*, férfinak tartja magát, mert aki porban hever, azt *megrúgja*, férfinak tartja magát, mert aki föl akar kapaszkodni a mélyből, *visszarúgja*, férfinak tartja magát, aki soha ebben az életben még fegyvertelenül nem agítált. Soha ebben az életben *még nem mutatta meg, hogy mit tud a maga eszéből, akaratából.*” Rikoltja Vázsonyi Tiszáról. (1913. febr. 19.)

Hasonlítsuk össze ezt a sűrített hazugságot akár szövetségeseinknek, akár az ántánt vezetőembereinek Tiszáról mondott véleményével és megkapjuk Vázsonyi úr *objektivitásának a mérlegét.*

Minden szavából csak úgy árad a gyűlölet, az irigység és a rosszhiszeműség. Mert *maga sem hiszi egyetlen szavát se annak, amit mond.*

És ez az ember akar *magyar igazságügyminiszter* lenni?! Az önös elfogultságnak ez a típusa akar korszakalkotó, a magyarság jövőjét érintő, hatalmi helyzetét eldöntő törvényt ránk tukmálni a demokrácia hazug örve alatt! Immár Vázsonyiak léptek a Deák Ferencek és Széchenyiek nyomába, kihasználva azt az alkalmat, amíg a magyar ádáz tusában áll országunk feldarabolására özönlő tengernyi ellenségével?

Véget kell vetni a darabontkorszakból reánk maradt leskelődő taktikának, hogy mi folyton azt lessük, hogy odafent hogy trüsszent valamelyik főherceg. Törődöm is én vele, hogy mit kíván az udvar.” – „Kik a sült kétfejű sast – már nem is a sült galambot – várják, amikor Bécsből jó híreket várnak» elernyesztik a nemzetet.” (1913. márc. 8.)

Így kuruckodott, amíg még nem volt miniszter. Ma pedig mióta miniszter, senki sem hivatkozik annyiszor, mint főargumentumra, arra a körülményre, hogy a *választól jog radikális kiterjesztését a bécsi udvar kívánja*, mint éppen Vázsonyi és radikális hívei.

Hzt. hiszem azonban, hogy a régi kuruckodás csak jövedelmező póz volt részéről – *út a miniszterségig*. A ma mutatózó szervilis udvaronc azonban már az alaptermészetéből nyeri táplálékát.

„Azoknak, akik grófnak születtek, kénytelen vagyok ezt a születési hibát megbocsátani, mert ők szegények nem tehetnek róla, ámde Tisza úr meg a most újdonsült és pénzen csinált bárók – ezek mind tehetnek arról, hogy grófok és bárók, mert hiszen nekik módjukban volt ezt a hibát elkerülni. *Hát mért nem kerültek el?* fiát nem kacagató az, hogy emberek, akiknek az egész élete arra van berendezve, hogy címek, rang után sóvárogjanak ...” (1913 márc. 8.)

Így kiabált nem is olyan régen a címek és rangok ellen. Senki azonban olyan *büszkén* nem viseli ma díszmagyarja fölött újonnan kapott *rendjelét*, mint éppen Vázsonyi – palástolhatatlan gyönyörűségére kapaszkodó híveinek.

Aki mélyebben akar belenézni ennek az embernek lelki-világába és keresi azokat a rugókat, amelyek zsidó vérén kívül közéleti szereplését megmagyarázzák, olvassa el azt a szerelmes versét, amelyben arról panaszkodik, hogy az „Y” állja útját vágya teljesülésének.

És ezek az emberek akarnak Magyarországon demokráciát csinálni? Akiknek minden gondolata egy életen keresztül az „Y”? Minden letagadott álma a cím, a rang, a rendjel? Akiknek születési hibája – igazán nagyon kevés köztük a kivétel –, hogy semmi érzékük sincs éppen a demokrácia iránt. Hogy minden idegszáluk, őseiktől öröklött minden energiájuk a kapasz-

kodásra, érvényesülésre, a pénznek, a hatalomnak, a címeknek és rendjeleknek megszerzésére ösztönzi őket.

Ezt a célt szolgálja minden, ami kezük ügyébe kerül. Ezt a célt szolgálja úgy a kuruckodásuk, mint a demokrácia, radikalizmus és pacifizmus jelszava, ezt a célt szolgálja az alsóbb néposztályok bujtogatása és ezt a célt szolgálja a társadalmi erőket szétforgácsoló radikális választójog propagálása.

„... a plebejusoknak kell ebben az országban jönniök” – harsogja Vázsonyi (1913. február 19.) és plebejusok alatt önmagát és fajtáját érti.

Vajjon mi volt első dolga, amint a miniszteri székbe jutott? Talán a nép nyomorán enyhíteni? Óh dehogy! A hadsereg-szállítók sorsa érdekelte.

Hogy hány hadiárva, hány özvegy, hány rokkant, hány éhező ember van kiszolgáltatva az uzorások, a fosztogatók könyörtelenségének, az őt csak annyiban érinti, amennyiben a szavazatukra van szüksége. Ezért követel nekik választói jogot.

A hadseregszállító, akinek felgyülemelő nagy vagyona miatt éppen a leendő választói nem tudnak ^kenyérhez jutni – az már egészen más. Azt figyelmen kívül hagyni dehogy is lehet, azoknak *pénzük van, sajtójuk van* és azok – *az o vérei!* Enyhíteni kell tehát *mindenekelőtt* az előző kormánynak velük szemben alkalmazott szigorán, hogy ne zavartassák magukat munkájukban. A proletár? Elégedjék meg, ha Vázsonyira szavazhat az általános titkos alapján.

Ez az ő demokráciájuk!

„Ők csak a jelent képviselik, semmi egyebet nem képviselnek, mint a maguk *gyávaságát*, mint a maguk *étvágyát*, semmi egyebet nem képviselnek, mint a maguk *rosszaságát*, *gonoszságát* és a maguk *képmutatását*.” (1913. febr. 19.) – Mondja Vázsonyi a régi magyar középosztály ma élő utódairól.

Vázsonyi uram! Elesett tisztársaimnak kétharmada ehhez a legyávázott középosztályhoz tartozott. Hogy Vázsonyi úr és osztálybeliei hol voltak és mit csináltak ugyanekkor, nem akarom itt megírni, amazok mindnyájan lelkesedéssel, belső kötelességérgérettől áthatva jöttek ki ide. Nem kényszerűségből és *húzódózva a „barbár, nem intellektuális embernek való embermészárlástól”*, mint Vázsonyi úr osztályabeliei, akik ezt a frázist *otthonmaradásuk ürügyéül* kitalálták. Akiknek nagy része, míg

amazok *idekünt véreznek*, ezen a címen *lármáz odahaza – az általános titkosért*. Amiben természetesen nem lehet elesni. És ennek a középosztálynak utódai ellensúlyozzák ma is Vázsonyi úr demokrata és radikális híveinek pacifista bomlasztó munkáját idekünt: ők tartják a lelket *békülékeny* társaikban.

Gyáva! Milyen könnyen vágja ezt a megbélyegző szót oda – a folyton sértegető, de elégtételt soha sem adó Vázsonyi !

Rossz helyen kereskedik Vázsonyi uram, amidőn a gyáva-ság után kutat. Hogy hol kell keresnie, majd útbaigazítják a háborúból hazatértek. Nagyon készülnek rá! És minél többet okvetetlenkedik Vázsonyi úr a fórumon, annál mélyrehatóbb lesz a felelet.

De úgy-e, magyarom, a radikális választói jog követelői közt mások is vannak? Ugyan csak újabban társultak a fent jellemzett radikális-demokrata elemekkel, de tény az, hogy ott vannak, *azok szekere elé fogva*.

Ott látjuk a reszkető térdű grófot, aki apja zsenialitásának fényében melengeti erőtlén tagjait és akinek hasztalan erőlködése abban merül ki, hogy amit ma bal kezével lerombolt, annak káros következményeit holnap az enervált jobbal elhárítsa. Csak-hogy míg *a rombolásban finom dekadens érzéke biztosítja számára a sikert*, addig a veszedelmes következmények kivédéséhez szükséges ereje hiányzik.

Ott ékeskedik az ideális lelkületű *poéta-politikus* gróf, aki úgy váltogatja a meggyőződését, mint más halandó az ingét. Csupán csak az a különös, hogy a levetett előző mindig fehérebb, mint amilyen az újonnan felvett.

Ott látjuk továbbá közéletünk egyik legvisszásabb jelenségét, a negyvenezer holdas dadogó demokratát, a hajdani rakoncátlankodó várurak radikális-pacifista, híg felöntését.

Hát az a sok középosztálybeli? kérdezed.

Nem olvastál, magyarom, unos-untalan eleget a letört dzsentriőről? Amelynek keresztrefeszítésére a magyar sajtó külön automobiljáratokat rendezett be a szolgabírói hivatalok irányába és hogy mindennap megvesszőzhessen egy-egy magyar hangzású *régi* nevet, külön fogdmegeket fizetett erre a célra? De bizonyára arra is emlékszel, hogy amikor aztán ezen az elmaradottságon segitendő, tervbe vevődött a közigazgatás államosítása, ugyanez a demokrata sajtó meghúzta a vészharangot és hazaárulót kiál-

tott azon a címen, hogy Bécsnek akarják eladni a magyar alkotmány utolsó bástyáját, a vármegyét. Nem akarta ugyanis kiadni kezéből a hálás vesszőparipát.

És nem különös továbbá az, hogy ugyanez a sajtó, amely fáradhatatlanul követelte az iskolák *államosítását* és ezzel kapcsolatban a hitoktatásnak, mint „középkori maradványnak” eltörlését, mennyire védelmébe vette éppen a napokban *az oláh* iskolákat Apponyi *államosító* kísérletével szemben. Vajjon miért? Mert nekik nem a magyarság erősödése kell, hanem a keresztény hitoktatás fáj, még pedig éppen a magyar iskolákban. Viszont az oláhok szövetségeseik az általános választói jog kérdésében.

S mindezt, magyarom, a te felvilágosításodnak nevezik. Kultúrának. *Progresszió*nak.

Nos, ezek a kipellengérezett, osztályukban megvesszőzött emberek, akiknek birtokán legnagyobb részben a zsidó bérlő az úr, vagy ha még gazdát nem cserélt, a zsidó hitelező pénze van betáblázva, mind ott vannak kigúnyolóikkal, hitelezőikkel egy táborban és együtt szívják műlelkesezettel a harcias demokráta békepipát.

Ezekről írta *Ignotus* barátjuk a következő tanulságos dolgokat: „Akkor azonban Európa még elhitette magával, hogy a barbár Amerikát alapjában lenézi s Amerika még nyelt egyet, erre gondolván – körülbelül úgy, *mint ahogy a zsidó bankár, kié az ország, a hatalom s a dicsőség, egy darabig még együtt viccel az expropriált dzsentrivel a zsidókról, míg végre a valóságos hatalommal felülkerekedik benne a tartózkodás nélkül való gőg s az alulkerültben a valóságos megtörtséggel együtt felülkerekedik az őszinte áhítat.* (Amerika, 1914. július 19.)

Úgy látszik, a zsidó Ignotusnak igaza volt, mert most együtt fabrikálják a radikális választói jogot a zsidó bankárok receptje szerint.

Tehát ez a három csoport: arisztokratáinknak idegeik vibrálásával nem bíró és egyik szélsőségből a másikba támolygó tagjai, zsidaink legkapaszzkodóbb, *legantidemokratább*, hatalomvágyban, pénzéhségben legkielégíthetlenebb és *zsidó fajiságukhoz leginkább ragaszkodó* emberei, végül régi középosztályunknak részben hitelezői által pórázon rángatott, részben az ősi birtok elvesztése folytán bekövetkezett lelki átformálódás és

rázkódtatás közben a közre irányuló ítélőképességükben leromlott – esetleg egyébként teljesen ideálisan gondolkozó – tagjai.

Ezek kopácsolnak olyan türelmetlen sietséggel, magyarom, a te koporsódon, az általános titkos választói jogon.

Hogy ezeken kívül mások is varinak ott, még pedig társadalmunk legstréberebbjei, akik *a fórumon csengő amerikai pénz körül tolonganak, az is természetes.*

Ezt a pénzt az ántánt országában adták össze, még pedig demokratizálásra, amely demokratizálódástól várja Wilson és Lloyd George államaink belső rendjének a megbomlását és hadseregeink ellentállóképességének a megroppanását.

Csak a vak nem látja a német flottában történt és az angolok által már lázadásnak kikürtölt kellemetlen incidensek és eközött *a demokratizálódás közti szerves összefüggést.*

Mily nagyszerűen bevált az ántánt nagyészű államférfiainak számítása, amidőn ebben az ellenünk folytatott demokratizáló hadjáratban nemzetközi és dekadens elemeinkre támaszkodott, mint segítő fegyvertársakra, akiknek nyeregbe segítésére Vázsonyi most csinálja a választójogi reformot.

Tehát ezek fogtak ma össze. *A legbetegebb együttes, amit csak elképzelni lehet: enervált arisztokrata, letört dzsenti és stréber zsidó.*

Hozhat-e ez a *dekadens trió* mást, mint betegséget az országra? nem! Ebből a perverz ölelkezésből született radikális Választói jog mást, mint szétesést, mint rothadást nem vihet bele a magyar közéletbe!

Ébredj magyarom! A halálharangot kongatják fejed fölött, dögmadarak röpködnek portád körül, miközben az *Új Magyarország* festett üveggyöngyét rázogatják porhintette szemed előtt.

Talán még nem késő!

Harctér, 1917. október 29-én.

Befejező írás.

Az Új Magyarország áldemokratát elé hadd állítsam oda a régi Magyarország egyik szívében demokrata és nemesen konzervatív gondolkozású (a kettő mindig együtt jár) magyarjának a példáját. Pista öcsém elestének történetét a következőképpen mesélték el.

1915. október 20-a táján a doberdói fensíkon ellentámadásban leolvadt maroknyi csapatával kiverte az olaszokat egyik állásukból. Több napon át tartó erős gránáttűz szétvágta a fedezékét az elfoglalt árokrészben és megsebesítette a szolgáját. A zászlóalja felizent, hogy felváltják, menjen le. Visszaizent, hogy csak akkor megy le, ha az *embereit* is felváltották.

Ennek is eljött az ideje és amikor lefelé tartottak, a legnagyobb és legnemesebb magyar agyvelők egyikét átütötte az olasz golyó.

Nem kellett volna tünődnie azon, hogy hogyan mentesse fel magát. Ott volt hivatala és szívbaja. Elment önként.

Választhatott volna bármilyen fegyvernemet. Hiába hívtam a tüzérséghez. Elment bakának, ahol honfitársainak nagyobb részével kerülhetett egy sorba.

Azt mondták róla, akik értenek hozzá, hogy minden öt évben születik egy ilyen tehetséges ember. Még sem tartogatta magát a béke utánra, mint útszéli tehetségű demokrata intellektueljeink, akik hogy eltereljék a figyelmet itthon lebzselésükről, békevigéceknek csaptak fel, a nagy dobót döngetve állandóan.

Amikor érettségi után tehetségének ismerői biztatására ki akart menni Münchenbe, azzal beszéltem le szándékáról, hogy a magyarságnak ma nem festőkre, hanem publicistákra van szüksége.

Elvégezte tehát az egyetemet, elment lapszerkesztőnek és zsidó kiadója havi 30 forintjáért majdnem az utolsó betűig maga

írta mindennap az újságját. A lap irányát máról-holnapra a maga meggyőződése mellé kényszerítette és nyomban otthagya kiadóját, mihelyt neki nem tetsző dolgot akart vele megírtni. Aránylag rövid szerkesztői működése elég volt ahhoz, hogy a százszokot közelebb hozza a magyarsághoz.

Nem a jogok követelésében volt hangos, hanem a kötelességek teljesítésében volt nemes és előkelő.

Szívének minden dobbanása, hatalmas eszének minden gondolata nemzetét szolgálta. Lelkesedésének minden fellobbanása magyar hazája jövő nagyságát színezte szebbnél-szebb képekkel. Iránta érzett nagy szerelmét pecsételte meg kiömlött fiatal vérével.

Hát ti, az Új Magyarország falánk áldemokratán Szívetekben gyávasággal, korrupt véretekben pénzszomjjal és olthatatlan hataloméhséggel, mit nem adtok minduntalan azért, hogy elkerüljétek a sorozást?! Mire nem vagytok képesek, hogy ne kerüljétek a gyalogsághoz?! Mit ki nem találtok, hogy ki ne jussatok a frontra?! És ha semmi se segít és mégis ki kell menni, milyen hihetetlen találékonyak vagytok életek mentésében!

Mindezekben a praktikákban vezérírótok, Ignotus (Veigelsberg) úr mutat nektek utat, valamint arra nézve is, hogy hogyan tarthatjátok meg ezt az országot, mondván: – „ha a végsőn is túlmenő áldozatkészséggel *mentjük át aztánra* intézményeinket, eszközeinket és – *embereinket.*”

Szóról-szóra így! (Aztánra – és mostanra. 1914. nov. 29.) Világosabban már meg se lehet írni.

Miután pedig jó demokratáink nagy áldozatkészséggel átmentették a háború alatt aztánra embereiket, – Vázsonyi úr megérkezett és megcsinálta számukra a választói reformot, amely hatalomra jutásukat biztosítja.

Vajjon csakugyan ezeknek az embereknek Új Magyarországaért folyt el annyi drága magyar vér, amíg idehaza aztánra átmentve a zsebüket tömték?

Nem! Az lehetetlen! Még gondolatnak is vért forraló.

Pista öcsém nemes demokrata lelke talán megbocsátja nekem, hogy emlékéit – habár az összehasonlítás rövid idejére is – lerángattam az Ignotusokkal és a Vázsonyiakkal egy sorba.

Budapest, 1917. október 24-én.

TARTALOM

	Oldal
Előszó.....	5
Néhány szó a választói jogról	9
Justh és Kristóffy.....	12
A román paktum.....	15
A Galilei-kör és a szólásszabadság.....	22
Üzenet haza.....	26
Világmegváltó demokrácia.....	29
Néhány szó a moldvai székelyek dolgában.....	34
Csak négy kerülettel több.....	47
Pénz és hatalom.....	52
Befejező írás.....	67